

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Katedra pomocných věd historických a archivnictví

Bakalářská práce

Nikola Reichmannová

Povinnosti obcí v oblasti výkonu spisové služby a archivnictví

Obligations of municipalities in the records management and archiving

Praha 2017

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karolína Šimůnková

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala Mgr. et Mgr. Karolíně Šimůnkové za trpělivost, podporu a metodické vedení při zpracování této bakalářské práce, užitečné rady a připomínky, jež pomohly jejímu vzniku.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že tato práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 30.4.2017

.....

Nikola Reichmannová

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zaměřuje na obce v postavení veřejnoprávních původců a jejich základní povinnosti na úseku výkonu spisové služby a archivnictví. Kromě obecného popisu právních povinností vyplývajících z platných právních předpisů je cílem této práce pokusit se alespoň příkladmo zdokumentovat plnění jedné konkrétní informační povinnosti ze strany obcí.

Úvodní kapitoly se věnují postavení obcí v systému veřejné správy, jejich charakteristice z pohledu působnosti, kterou vykonávají, a obecnému pojetí spisové služby a archivnictví, včetně jejich stručného historického vývoje na území českého a československého státu a současné právní úpravy. Následuje shrnutí povinností a úkolů obcí v oblasti archivnictví a spisové služby založených zejména zákonem č. 499/2004 Sb., a vyhláškou Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., doplněné přehledem kontrolních a sankčních pravomocí ve vztahu k činnosti obcí na tomto úseku. Závěrečná kapitola popisuje provedený praktický průzkum zaměřený na ověření plnění povinnosti ze strany obcí zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů a jeho závěry.

Klíčová slova

obec, spisová služba, archivnictví, veřejnoprávní původce, podatelna, příjem dokumentů

Abstract

This bachelor work focuses on a role of municipalities as an originator of records management and archiving activities and their basic duties and responsibilities in this field. The main aim of this work is not only to bring a general description of duties stipulated by applicable legislation, but also document and study one specific information obligation in practice.

Introductory chapters are devoted to a role of municipalities in the system of public administration, generally characterizing their duties, responsibilities and activities regarding records management and archiving in the Czech legal system. A brief description of records management and archiving history on the territory of the Czech Republic (former Czechoslovakia) is included, as well as description of present legislation regulating these issues. Following chapters summarize responsibilities and duties of municipalities in the field of records management and archiving, as they are stipulated in Act No. 499/2004 Coll., appended by Ministerial Decree No. 259/2012 Coll. This is supplemented with a review of controlling and sanctioning competencies of municipalities. The concluding chapter describes a research, completed by the author, about how the information obligation about working hours of filing offices and conditions under which documents are accepted by offices is fulfilled in real life.

Keywords

municipality, records management, archiving, public originator, filing office, acceptance of documents

Obsah

Úvod	9
1. Postavení obcí v systému veřejné správy	12
1.1 Základní pojmy – správa, veřejná správa, státní správa a samospráva	12
1.2 Obce jako základní územní samosprávné celky a správní úřady	15
1.2.1 Základní charakteristika obcí	15
1.2.2 Zvláštní označení některých obcí	17
1.2.3 Působnost obcí	19
1.2.4 Kategorie obcí v závislosti na rozsahu výkonu státní správy	21
1.2.5 Hlavní město Praha	23
2. Spisová služba a archivnictví	25
2.1 Stručný historický vývoj spisové služby a archivnictví	25
2.2 Současná legislativa a metodika.....	31
2.3 Výkon veřejné správy na úseku archivnictví a spisové služby	34
3. Obce jako veřejnoprávní původci	36
3.1 Povinnosti obcí v oblasti archivnictví	36
3.2 Povinnosti obcí v oblasti výkonu spisové služby	39
3.3 Kontrola výkonu spisové služby u obcí	44
3.4 Sankce za porušení povinností v oblasti archivnictví a spisové služby u obcí	47
4. Průzkum plnění povinnosti obcí zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů	50
4.1 Právní východiska pro plnění povinnosti ze strany obcí.....	51
4.2 Cíl průzkumu.....	55
4.3 Způsob provádění průzkumu.....	56
4.4 Zjištěné údaje	61
4.4.1 Zjištění k otázce č. 1.....	61
4.4.2 Zjištění k otázce č. 2.....	61
4.4.3 Zjištění k otázce č. 3.....	62
4.4.4 Další zjištění.....	65
4.5 Shrnutí výsledků průzkumu	66
Závěr	70
Literatura a informační zdroje	73
Literatura	73
Internetové zdroje a dokumenty dostupné v elektronické podobě	73
Právní předpisy	75
Internetové stránky	78

Internetové stránky obcí	79
Seznam tabulek	81
Seznam příloh	83
Přílohy – Plnění povinnosti zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů	1P
Příloha A - STATUTÁRNÍ MĚSTA.....	2P
Příloha B - OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ.....	5P
Příloha C - OBCE S POVĚŘENÝM OBECNÍM ÚŘADEM	19P
Příloha D1 - OBCE SE ZÁKLADNÍ PŮSOBNOSTÍ A SE STAVEBNÍM ÚŘADEM A/NEBO S MATRIČNÍM ÚŘADEM	37P
Příloha D2 - OBCE SE ZÁKLADNÍ PŮSOBNOSTÍ.....	51P

Seznam zkratk

ePUSA – Elektronický portál územních samospráv

GIF – Graphics Interchange Format

JPEG – Joint Photographic Experts Group

JFIF – Joint File Interchange Format

MP2 – MPEG-2 Audio Layer II

MP3 – MPEG-2 Audio Layer III

MPEG-1 – Moving Picture Experts Group Phase 1

MPEG-2 – Moving Picture Experts Group Phase 2

NSESSS – Národní standard pro elektronické systémy spisové služby

PCM – Pulse-code modulation

PDF/A – Portable Document Format/Archive

PNG – Portable Network Graphics

TIF – Tagged Image Format

TIFF – Tagged Image File Format

VoPVSS – vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby

WAV – Waveform audio format

XML – Extensible Markup Language Document

ZoASS – zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů

Úvod

Obce jsou v současné době v České republice stabilním a fungujícím článkem veřejné správy. V rámci tzv. spojeného modelu výkonu veřejné správy spravují jednak své vlastní záležitosti v rámci samostatné působnosti, jednak vykonávají v rozsahu stanoveném zákony státní správu (jako přenesenou působnost).

Na veřejnou správu obecně a její vykonavatele jsou postupně kladeny stále větší nároky sledující zvýšení její efektivity a komfortu služeb ve vztahu k veřejnosti na straně jedné a pokud možno snížení nákladů na její fungování na straně druhé. V souvislosti s pronikáním moderních technologií do běžného občanského života dochází k zavádění tohoto fenoménu i do veřejné správy formou elektronizace veřejné správy, která má přispět k jednodušší a rychlejší komunikaci jak uvnitř vlastního systému veřejné správy, tak mezi vykonavatelem veřejné správy a jejími adresáty, a ke snížení „listinné“ administrativy. Elektronické formy komunikace lze zcela nepochybně označit za zjednodušení komunikačních toků, současně však znamenají další požadavky na technické zabezpečení, odbornou úroveň zaměstnanců a představitelů veřejné správy a nárůst objemu spravovaných záležitostí.

V celém systému veřejné správy je proto nutno věnovat pozornost správě dokumentů, které vykonavatelé veřejné správy při realizaci svých působností získají nebo vytvoří, neboť právě dokumenty vypovídají o jejich činnosti a jsou hmotným zachycením výsledků jejich práce. Totéž platí i o nejnižším stupni veřejné správy, o obcích. Rovněž obce musí zajistit řádné nakládání s dokumenty vzniklými nebo obdrženými při výkonu jejich působností. Problematika spisové služby se dočkala detailní zákonné úpravy relativně nedávno, s účinností od 1. ledna 2005. Do té doby byla upravena pouze formou instrukcí a metodických pokynů Ministerstva vnitra ČR (dále jen „Ministerstvo vnitra“) a některé izolované záležitosti dílčími ustanoveními zvláštních zákonů.

I přes výslovné zákonné zakotvení, doplněné prováděcími právními předpisy a četnými metodikami zejména Ministerstva vnitra a Národního archivu, zůstávají otázky spisové služby v podmínkách obcí spíše v ústraní, neboť obce prioritně řeší jiné úkoly a správa dokumentů zůstává v pozadí jejich zájmu, ne-li na úplně nejposlednějším místě.

Cílem této práce je poukázat na základní povinnosti obcí na úseku výkonu spisové služby a archivnictví, které jim vyplývají z platných právních předpisů, zejména ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a jeho prováděcích předpisů, a pokusit se alespoň na několika příkladech zdokumentovat plnění

jedné z poměrně „jednoduchých“ informačních povinností ze strany obcí (zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů).

Práce se skládá ze dvou základních částí – teoretické a praktické, přestože tak není výslovně rozdělena. Teoretický základ podávají první dvě kapitoly, prakticky zaměřeny jsou kapitoly třetí a čtvrtá.

První kapitola se zabývá postavením obcí v systému veřejné správy. Pro uvedení do problematiky je na úvod zařazen exkurs zabývající se pojmy „správa“, „veřejná správa“, „státní správa“ a „samospráva“ (zájmová a územní). Obce jsou základními územními samosprávnými celky, které mají právo na samostatnou správu vlastních záležitostí, avšak současně vykonávají v zákonem svěřeném rozsahu státní správu. Ocitají se tak ve dvojím, zcela odlišném postavení, jehož pochopení je základem fungování veřejné správy na základní úrovni. Následuje proto charakteristika obcí a jejich působnosti s důrazem na rozlišování výkonu samosprávy a státní správy.

Druhá kapitola se věnuje obecnému pojetí spisové služby a archivnictví, včetně jejich stručného historického vývoje na území českého a československého státu a současně právní úpravy.

Ve třetí kapitole je poukázáno na roli obcí v oblasti archivnictví a spisové služby a na úkoly, které obcím vyplývají zejména ze zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, a to v závislosti na kategorii obcí (resp. rozsah jimi vykonávané státní správy). Pozornost je věnována rovněž kontrolním a sankčním pravomocem ve vztahu k činnosti obcí na tomto úseku a jejich uplatňování a závěrům, které by měly naznačovat, jaké úrovně výkon veřejné správy v oblasti archivnictví a spisové služby v podmínkách obcí dosahuje.

Čtvrtá kapitola je pojata jako praktický průzkum zaměřený na ověření plnění povinností ze strany obcí zveřejnit (na úřední desce, popř. na internetových stránkách) informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů.

Předmětem této práce není úplný souhrn povinností, které mají obce plnit v souvislosti se správou dokumentů. Uvedená problematika je značně složitá zejména s ohledem na provázanost s dalšími právními oblastmi a zvláštními právními předpisy (zejména na úseku ochrany osobních údajů, elektronických dokumentů, základních registrů či účetnictví) a výrazně tak přesahuje rámec této práce.

Z hlediska metodologie práce jsou v teoretické části shromážděny údaje z odborné literatury a právních předpisů a uspořádány tak, aby podávaly pokud možno ucelený

a srozumitelný pohled na danou problematiku. V části týkající se obcí jako součástí systému veřejné správy bylo čerpáno zejména z publikací předních českých právních teoretiků Dušana Hendrycha a Pavla Průchy, podpůrně byly využity např. práce Zdeňka Koudelky a Vladimíra Sládečka. V části pojednávající o institutech archivnictví a spisové služby byla jako základní literární prameny využita díla Jiřiny Šťouráčové a dvojice autorů Josef Bartoš, Karel Chobot a Miroslav Kunt, Tomáš Lechner.

Praktická část obsahuje dva relativně samostatné úseky, které se liší mj. metodou zpracování. V prvním z nich (třetí kapitola této práce) byla obdobně jako v teoretické části shromážděna fakta vyplývající z platné právní úpravy. Využity byly rovněž metodické pomůcky zpracované Ministerstvem vnitra a výroční zprávy o činnosti státních oblastních archivů, které jsou zveřejňovány na internetových stránkách archivů. Ve druhém úseku (čtvrtá kapitola této práce) byla provedena analýza plnění určité povinnosti ze strany obcí. Byla vytýčena právní východiska pro plnění dané povinnosti, zvoleny obce, které budou podrobeny zkoumání (výběr byl zúžen na obce nacházející se ve Středočeském kraji, z nichž bylo metodou náhodné volby vybráno vždy několik obcí z téže kategorie obcí v závislosti na rozsahu výkonu státní správy), a u těchto obcí bylo ověřováno, zda a v jakém rozsahu a kvalitě svou povinnost plní. Průzkum byl prováděn dálkovým způsobem za využití internetu prostřednictvím internetových stránek obcí. Zjištěné údaje u jednotlivých obcí byly porovnány s rozsahem právní povinnosti a zaznamenány do tabulek, které jsou uvedeny v přílohách této práce. Po sběru dat byly získané údaje podrobeny analýze a byly z nich vyvozeny závěry ve vztahu k naplnění právní povinnosti ze strany obcí.

Nevyplývá-li z textu něco jiného, byla při zpracování této práce použita platná znění právních předpisů, tj. znění ke dni zpracování této práce; z důvodu přehlednosti není u odkazů na jednotlivá konkrétní ustanovení právních předpisů uváděn dovětek „v platném znění“ či „ve znění pozdějších předpisů“. Vyhledávání právních předpisů a jejich textů (včetně právních předpisů již zrušených) bylo prováděno v právním informačním systému CODEXIS® (softwarová aplikace).

Na literaturu a další prameny je odkazováno formou číslovaných poznámek pod čarou. Seznam použitých zkratk je zařazen za úvod práce, před vlastní odborný text. V závěru práce je kromě seznamu literatury a zdrojů (řazeného abecedně) uveden rovněž souhrn právních předpisů, s nimiž bylo pracováno, přehled internetových stránek, z nichž byly získávány údaje pro praktický výzkum, a soupis tabulek a příloh.

1. Postavení obcí v systému veřejné správy

Pro potřeby vymezení postavení obcí v současném systému veřejné správy v České republice je třeba zabývat se mj. pojmy „správa“ a „veřejná správa“. Definici těchto pojmů neobsahuje žádný právní předpis, a to přesto, že především pojem „veřejná správa“ mnoho právních předpisů používá¹. Proto jsou snahy o vymezení uvedených pojmů výsledkem právně teoretických studií, diskusí a rozborů.

1.1 Základní pojmy – správa, veřejná správa, státní správa a samospráva

Správou se v nejobecnějším slova smyslu rozumí záměrná činnost sledující dosažení určitého cíle (účelu). Podle toho, zda jde o cíle soukromé nebo veřejné, je správa rozlišována na správu soukromou a správu veřejnou^{2,3}.

Veřejnou správu je možno pojímat v materiálním (funkčním) smyslu jako určitou činnost nebo ve formálním (institucionálním) smyslu jako instituce, které tuto činnost vykonávají⁴. V materiálním (funkčním) pojetí je veřejnou správou označována činnost sledující obecné (veřejné) cíle (zájmy), tedy činnost vykonávaná ve veřejném zájmu. Negativním způsobem je veřejná správa definována jako činnost orgánů veřejné moci, která svým obsahem není ani činností zákonodárnou, ani soudní⁵. Ve smyslu formálním (institucionálním) je veřejná správa chápána jako soubor subjektů a institucí, které vykonávají veřejnou správu, tj. řeší úkoly, které nejsou zákonodárstvím ani výkonem soudní moci⁶.

Ve snaze blíže charakterizovat veřejnou správu používá právní teorie nejrůznější kritéria jejího dělení⁷. Pro účely této práce postačí nejobecnější rozdělení veřejné správy na státní správu, která je vykonávána státem a jeho orgány, popř. jinými subjekty na základě delegace provedené zákonem nebo na základě zákona, na samosprávu, která je vykonávána jinými institucemi než státem, a na ostatní veřejnou správu považovanou za zbytkovou

¹ Např. zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů; zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole); nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě.

² HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3. s. 5.

³ PRŮCHA, Petr. *Veřejná správa a správní právo*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2014. ISBN 978-80-86775-29-6. s. 11.

⁴ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 5.

⁵ Tamtéž, s. 6.

⁶ Tamtéž, s. 7.

⁷ Tamtéž, s. 11–13.

oblast veřejné správy vykonávanou samosprávnými a nesamosprávnými institucemi při plnění veřejných úkolů⁸.

Státní správa je v materiálním (funkčním) smyslu „veřejnou správou uskutečňovanou státem“⁹, vykonávanou „jménem státu a v jeho zájmu“, přičemž „při jejím výkonu stát disponuje prostředky státně mocenské povahy“¹⁰. Státní správa má výkonný, podzákonný a nařizovací charakter¹¹. Prostřednictvím státní správy realizuje stát svou výkonnou moc. Činnosti státní správy jsou vázány nejenom zákonem, nýbrž i obecně závaznými předpisy vydanými na základě zákonů a k jejich provedení a akty nadřízených orgánů státní správy. Orgány vykonávající státní správu jsou nadány nařizovacími oprávněními, která vyjadřují mocenskou převahu těchto orgánů ve vztahu k osobám, vůči nimž je státní správa realizována. Ve formálním (institucionálním) smyslu představuje státní správa soustavu orgánů, které disponují příslušnými pravomocemi k plnění úkolů výkonu státní správy v materiálním pojetí (orgány státní správy nejsou pouze orgány státu, nýbrž i v zákonem stanovených případech orgány či subjekty nestátní, např. orgány obcí)¹².

Samosprávu právní teorie charakterizuje jako „veřejnou správu uskutečňovanou jinými veřejnoprávními subjekty než státem“¹³. Je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a vlastními prostředky¹⁴. Samospráva je výrazem decentralizace veřejné moci – předání části veřejné správy nestátnímu subjektu¹⁵. Základním charakteristickým znakem samosprávy je její relativní samostatnost a nezávislost na státu, která vyplývá především ze skutečnosti, že stát vytváří (zejména právními předpisy) pro samosprávu podmínky pro její fungování; nejde tedy o samostatnost absolutní, nýbrž závislou na vůli státu¹⁶. V této souvislosti lze říci, že samospráva je výrazem sebeomezení státu¹⁷.

Při výkonu samosprávy neexistují vztahy nadřízenosti a podřízenosti ani mezi orgány samosprávy navzájem, ani mezi orgány samosprávy a orgány státní správy. V této oblasti

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. aktualizované a upravené vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-002-8. s. 21.

⁹ PRŮCHA, Petr, c. d., s. 14.

¹⁰ CHVÁTALOVÁ, Iva, MARKOVÁ, Hana, GRIVNA, Tomáš. *Základy veřejného práva*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0934-2. s. 6.

¹¹ PRŮCHA, Petr, c. d., s. 16.

¹² Tamtéž, s. 14–16.

¹³ Tamtéž, s. 17.

¹⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2007. ISBN 978-80-7201-665-5. s. 20.

¹⁵ PRŮCHA, Petr, c. d., s. 17; KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 18–19.

¹⁶ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 141.

¹⁷ KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 22.

veřejné správy tak orgány státu (ministerstva, územní správní úřady) nejsou hierarchicky nadřizeny orgánům samosprávy¹⁸.

Dalším typickým znakem samosprávy je způsob rozhodování, resp. složení jejích orgánů. Pro samosprávu je příznačné rozhodování kolektivní v rámci kolektivních orgánů (na rozdíl od státní správy, kde je naopak charakteristické rozhodování monokratické, jednou úřední osobou), a způsob ustanovování orgánů samosprávy na principu volebním (na rozdíl od státní správy, kde naopak převládá princip jmenovací)¹⁹.

Samospráva se podle její působnosti dělí na samosprávu územní a zájmovou²⁰.

Územní samospráva má ústavně právní základ²¹, je spjata s územím²²; jejími nositeli (subjekty) jsou územní samosprávné celky – v podmínkách České republiky obce a kraje²³. Mezi základní znaky územních samosprávných celků lze řadit jejich „územní základ, osobní základ a právo na samosprávu“²⁴.

Zájmová samospráva nemá na rozdíl od samosprávy územní výslovné ústavní zakotvení (v Ústavě ČR není vůbec zmíněna, Ústava ČR garantuje samosprávu pouze územních samosprávných celků), je spjata s lidskou činností²⁵. Zájmovou samosprávu²⁶ lze charakterizovat jako jinou formu veřejnoprávní samosprávy, kam se demonstrativním výčtem řadí i samospráva profesní, akademická, hospodářská, pojišťenecká a školská²⁷. Jde o společenství osob (zejména fyzických), které realizují své určité cíle v rámci organizace zastupující jejich zájmy, kterými jsou komory nebo různá společenstva.

Zájmová samospráva je reprezentována²⁸ profesními komorami s povinným členstvím, komorami s nepovinným členstvím a vysokoškolskou samosprávou.

¹⁸ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 141.

¹⁹ KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 21.

²⁰ Tamtéž, s. 20.

²¹ Čl. 99 – Čl. 105 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

²² KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 20.

²³ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 133.

²⁴ Tamtéž, s. 133.

²⁵ KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 21.

²⁶ V některých případech se pojem „zájmová samospráva“ zaměňuje za pojem „profesní samospráva“, které však nejsou totožné. Profesní samospráva je součástí zájmové samosprávy, svým obsahem je však užší problematikou, a to konkrétně problematikou profesních komor s povinným členstvím, sdružujících samostatně výdělečně fyzické osoby v určitých povoláních, kde je dán silný veřejný zájem na jejich řádném výkonu (advokátní komora, notářská komora, lékařská komora a další).

²⁷ FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: základní pojmy a instituty*. Ústavní základy ČR. Brno: 2011. ISBN 978-80-904083-8-8. s. 333.

²⁸ KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 339.

1.2 Obce jako základní územní samosprávné celky a správní úřady

V České republice byl v rámci reformy veřejné správy realizované od konce 90. let 20. století zvolen tzv. spojený model výkonu veřejné správy s dvoustupňovým systémem územní samosprávy. V rámci něho existují dva stupně územní samosprávy – základní územní samosprávné celky (obce) a vyšší územní samosprávné celky (kraje)²⁹, které jsou jednak nositeli samosprávy, jednak vykonavateli státní správy ve svěřeném rozsahu. Územní samosprávné celky tak spravují své vlastní záležitosti (vykonávají samostatnou působnost) a zároveň vykonávají určité záležitosti za stát (vykonávají přenesenou působnost)³⁰.

1.2.1 Základní charakteristika obcí

Obce jsou veřejnoprávními korporacemi (tj. samostatnými právnickými osobami, samostatnými subjekty práva), jejichž právo na samosprávu je garantováno Ústavou ČR³¹. Mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu³². V právních vztazích vystupují obce vlastním jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající³³. Ústavněprávní úpravu postavení obcí dále rozvádí a konkretizuje zejména zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), a v případě hlavního města Prahy zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze³⁴.

Obce, jakožto územní samosprávné celky, lze charakterizovat zejména následujícími znaky:

- **vlastní území (územní základ obce)**

Každá obec má vlastní území, které se nachází na území České republiky; každá část území České republiky je součástí některé obce (s výjimkou vojenských újezdů)³⁵.

- **občané obce (osobní základ obce)**

Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů³⁶. Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, a je v obci

²⁹ Čl. 99 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

³⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. *Strategie realizace Smart Administration 2007-2015. Reforma veřejné správy v České republice*. mvcz.cz [online]. 2003 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.smartadministration.cz/clanek/cile-smart-administration.aspx>.

³¹ Čl. 8 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

³² Čl. 101 odst. 3) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

³³ PRŮCHA, Petr, c. d., s. 61.

³⁴ Hlavní město Praha má do značné míry specifické právní postavení, jehož výrazem je mimo jiné i to, že má speciální zákonnou úpravu, neboť je současně obcí i krajem, tzn. jak základním, tak vyšším územním samosprávným celkem.

³⁵ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 135.

hlášena k trvalému pobytu³⁷. K osobám tvořícím osobní základ obce lze v širším pojetí zařadit i další fyzické osoby, které mají právně kvalifikovaný vztah k jejímu území. Jedná se zejména o cizí státní příslušníky s trvalým pobytem na území obce, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena³⁸, a o vlastníky nemovitostí na území obce³⁹.

- **vlastní majetek a hospodaření s ním podle vlastního rozpočtu (ekonomický základ obce)**

Obec má právo vlastnit majetek. Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku. Majetek obce musí být chráněn před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím⁴⁰.

- **právní osobnost a svéprávnost**

Obec je samostatným právním subjektem (má právní osobnost). Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících⁴¹ (má svéprávnost, tj. způsobilost právně jednat)⁴².

- **právo na samosprávu**

Právo obce na samosprávu je zaručeno Ústavou ČR. Odráží se mj. ve skutečnosti, že stát může zasahovat do činnosti obcí, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem⁴³, a že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon⁴⁴.

- **vlastní orgány**

Orgány obce, jejichž prostřednictvím obec jedná a uskutečňuje svou vůli, jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad, zvláštní orgány obce⁴⁵ a obecní policie⁴⁶. Jediným orgánem obce, který má ústavní zakotvení, je

³⁶ Čl. 100 odst. 1) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

³⁷ § 16 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

³⁸ § 17 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

³⁹ § 16 odst. 3) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴⁰ § 38 odst. 1) a 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴¹ § 2 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴² § 15 odst. 2) zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁴³ Čl. 101 odst. 4) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁴⁴ Čl. 105 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁴⁵ § 5 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴⁶ § 1 odst. 1) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii.

zastupitelstvo obce⁴⁷, které má kolektivní charakter a je ustanovováno na principu voleb.

- **vlastní normotvorba**

Obce jsou oprávněny vydávat vlastní právní předpisy⁴⁸, a to výhradně za předpokladu, že budou v souladu se zákony⁴⁹, resp. v případě nařízení obcí v souladu se zákony a jinými právními předpisy⁵⁰.

- **dozor a kontrola ze strany státu**

K provádění dozoru a kontroly výkonu samosprávy obcí je příslušné Ministerstvo vnitra, jakožto ústřední orgán státní správy⁵¹; zvláštními zákony je řešena kontrola hospodaření obcí a nakládání s finančními prostředky státu⁵². Rovněž výkon státní správy obcemi podléhá kontrole státu.

- **určitá odvislost od státu**

I přesto, že jsou obce samostatnými právními subjekty, je jejich existence závislá na vůli státu; jsou zřízeny zákonem nebo na základě zákona.

1.2.2 Zvláštní označení některých obcí

Současná právní úprava rozlišuje určité zvláštní skupiny obcí – městyse, města, statutární města a hlavní město Prahu⁵³.

Městysem je obec, o níž tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády, a obec, která byla oprávněna užívat historické označení „městys“ přede dnem 17.5.1954 (do nabytí účinnosti zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech), pokud požádá předsedu Poslanecké sněmovny o udělení tohoto označení⁵⁴. V minulosti plnily městyse roli spádového městečka pro okolní vesnice. Na rozdíl od měst v nich bylo mnohem silněji zastoupeno zemědělství, sociální a profesní rozvrstvení nebylo tak výrazné. Takovýmto sídlům byl od 14. století udělován panovníkem status městečka a od 16. století byla označována jako „městysy“ nebo „městce“. Po roce 1918 udělovala status

⁴⁷ Čl. 101 odst. 1) ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁴⁸ § 10 a § 11 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁴⁹ § 35 odst. 3) písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁵⁰ § 61 odst. 2) písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁵¹ § 123, § 129, § 129a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁵² Zjm. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů; zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.

⁵³ Pokud není výslovně uvedeno jinak nebo z kontextu nevyplývá jinak, rozumí se pro účely této práce pojmem „obec“ i městys, město a statutární město, popř. i hlavní město Praha.

⁵⁴ § 3 odst. 2) a 4) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

městysy na základě žádosti obce ministerská rada⁵⁵. Název „městys“ přestal být používán v padesátých letech minulého století; do právní úpravy se vrátil až 1.7.2006 v souvislosti s novelou zákona o obcích provedenou zákonem č. 234/2006 Sb.⁵⁶.

Městem je obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obec, která byla městem přede dnem 17.5.1954 (do nabytí účinnosti zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech), je městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny⁵⁷. Podmínky pro udělení označení „město“ jsou obdobné, jako je tomu u městysů, s výjimkou požadavku minimálního počtu obyvatel (v případech, kdy nejde o navrácení historického statusu města).

Z hlediska právního postavení a působnosti neexistuje mezi obcemi, městy a městy formálně-právní rozdíl⁵⁸ (při tom není rozhodné, že mají různou velikost, počet obyvatel, ekonomickou sílu, historický vývoj apod.). Všechny se řídí stejným zákonem, resp. zákony, a mají obdobnou vnitřní organizaci. Obec, která je městysem nebo městem, nemá bez dalšího žádně „silnější“ nebo významnější postavení oproti „obyčejným“ obcím⁵⁹. V zásadě jedinou formální odlišností, kterou zakládá přímo zákon o obcích, je pojmenování orgánů městysů a měst. Orgány městyse jsou označeny jako zastupitelstvo městyse, rada městyse, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse; orgány města jsou označeny jako zastupitelstvo města, rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města⁶⁰. S výjimkou názvu však žádné rozdíly mezi těmito orgány ani jejich pravomocemi nejsou.

Určitá specifika mají **statutární města**. Jejich výčet stanoví přímo zákon⁶¹, nové statutární město může vzniknout pouze zákonem (novelou zákona o obcích). V současné době existuje 25 statutárních měst⁶². Na rozdíl od jiných typů obcí se statutární města

⁵⁵ HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. 1. vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. ISBN 978-80-86976-34-1. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

⁵⁶ Zákon č. 234/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 46/2004 Sb.

⁵⁷ § 3 odst. 1) a 3) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁵⁸ KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 96.

⁵⁹ V oblasti samostatné působnosti jsou si všechny obce (bez ohledu na jejich označení) rovny; v oblasti přenesené působnosti závisí postavení obce na tom, v jaké míře a v jakém rozsahu je k výkonu přenesené působnosti zmocněna (bez ohledu na její označení).

⁶⁰ § 5 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶¹ § 4 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶² Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.

mohou členit na městské obvody nebo městské části⁶³ (nejedná se o povinnost, nýbrž o možnost, kterou v současné situaci využívají pouze některá statutární města).

Pokud se statutární město územně člení, je povinno vydat statut (formou obecně závazné vyhlášky obce), v němž upraví své vnitřní poměry ve věcech správy města⁶⁴, a může jím svěřit městskému obvodu nebo městské části určité záležitosti na úseku samostatné působnosti (samosprávy)⁶⁵. U územně členěných statutárních měst tak existují dvě roviny samosprávy města (celoměstská a obvodní)⁶⁶. Městské obvody ani městské části však nejsou samostatnými právními subjekty, jsou organizačními jednotkami statutárního města⁶⁷; ve věcech, které jim jsou svěřeny, jednají jménem statutárního města⁶⁸. Orgány statutárních měst jsou zastupitelstvo města, rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města⁶⁹. Funkci místostarosty plní ve statutárním městě náměstek primátora⁷⁰. Označení orgánů městských obvodů (městských částí) územně členěných statutárních měst je zastupitelstvo městského obvodu (městské části), rada městského obvodu (městské části), starosta, úřad městského obvodu (městské části) a zvláštní orgány městského obvodu (městské části)⁷¹.

V oblasti právního pojetí výkonu samosprávy jsou statutární města postavena na roveň ostatním obcím⁷², nejsou nadřazena ostatním „druhům“ obcí (platí totéž, co o formálně-právní rovnosti obcí, městysů a měst). Odlišnosti se vyskytují u územně členěných statutárních měst, avšak zejména v oblasti řízení a vnitřní správy.

V současné době existuje v České republice 6254 obcí, z toho jich je 221 městysem, 578 městem, 25 statutárním městem a 1 hlavním městem (Praha)⁷³.

1.2.3 Působnost obcí

Působností se obecně rozumí okruh úkolů (oblast činnosti), které má subjekt veřejné správy plnit při výkonu veřejné správy⁷⁴. Obce vykonávají působnost dvojího druhu –

⁶³ § 4 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁴ § 130 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁵ § 131 a § 133 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁶ KOUDELKA, Zdeněk, c.d., s. 237.

⁶⁷ § 20 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁶⁸ KOUDELKA, Zdeněk, c.d., s. 236.

⁶⁹ § 5 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷⁰ § 140 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷¹ § 5 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷² KOUDELKA, Zdeněk, c.d., s. 236.

⁷³ Český statistický úřad. *Veřejná databáze: Počty územních jednotek k 31.12.2015*. czso.cz [online]. 2015 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=VYSTUP-OBJEKT&pvo=RSO03D&z=T&f=TABULKA&katalog=31737&c=v51~2_RP2015MP12DP31.

⁷⁴ HENDRYCH, Dušan a kol., c. d., s. 109.

působnost samostatnou a působnost přenesenou⁷⁵.

V rámci **samostatné působnosti** obce realizují svou **samosprávu**, spravují své vlastní záležitosti, a to vlastním jménem, samostatně a na vlastní odpovědnost. Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon⁷⁶. Demonstrativní výčet záležitostí spadajících do samostatné působnosti obcí uvádí zákon o obcích⁷⁷ (jde zejména o hospodaření obce, nakládání s majetkem obce, vydávání právních předpisů – obecně závazných vyhlášek obce, zřizování právnických osob, zřizování obecní policie, spolupráce s jinými obcemi, volba orgánů obce, uspokojování potřeb občanů.). Při výkonu samostatné působnosti se obce řídí zákony a jinými právními předpisy vydanými na základě zákona, při vydávání obecně závazných vyhlášek pouze zákonem⁷⁸. Ostatní orgány (státní orgány nebo orgány krajů) mohou do samostatné působnosti obcí zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem⁷⁹.

Jako **přenesenou působnost** vykonávají obce **státní správu**, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům obce⁸⁰. Jiným způsobem než zákonem, nelze na obce výkon státní správy přenést. Při výkonu přenesené působnosti se obce řídí nejenom zákony a jinými právními předpisy, nýbrž i usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů, pokud ukládají orgánům obcí povinnosti, které jsou zároveň stanoveny zákonem (směrnice ústředních správních úřadů musí být publikovány ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí), a opatřeními orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti obcí; při vydávání nařízení obcí jsou obce vázány pouze zákony a jinými právními předpisy⁸¹.

Zabezpečení výkonu přenesené působnosti obcemi je jednak jejich právem, jednat také povinností. Při výkonu přenesené působnosti jsou orgány obcí správními úřady. Ne na všechny obce je státem (zákonem) přenesen stejný rozsah státní správy.

⁷⁵ § 7 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷⁶ § 35 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷⁷ § 35 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷⁸ § 35 odst. 3) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁷⁹ § 7 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁸⁰ § 7 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁸¹ § 61 odst. 2) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

1.2.4 Kategorie obcí v závislosti na rozsahu výkonu státní správy

Podle toho, jaký podíl státní správy obce za stát vykonávají, se rozlišují následující kategorie obcí⁸²:

- A. obce základního typu** (6 254 obcí), jejichž orgány vykonávají státní správu v základním rozsahu svěřeném jim jednotlivými zákony⁸³; přenesená působnost je v tomto případě vykonávána na území obce, které je správním obvodem⁸⁴; tyto obce jsou označovány jako obce typu I.;
- B. obce vykonávající rozšířený rozsah přenesené působnosti:**
- **obce s matričním úřadem**⁸⁵ (1 230 obcí);
 - **Úřad městské části Brno-střed**, které vykonává působnost zvláštní matriky⁸⁶ (vede matriční knihy, do kterých se zapisuje narození, uzavření manželství, vznik partnerství a úmrtí občanů ČR, ke kterým došlo v cizině);
 - **obce se stavebním úřadem**⁸⁷ (618 obcí);
 - **obce s pracovištěm vidimace a legalizace** (4 047 obcí), které provádějí ověřování shody opisu nebo kopie s listinou (vidimace) a ověřování pravosti podpisu (legalizace) podle zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování)⁸⁸; tyto obce nevykonávají uvedenou působnost pro konkrétně vymezený správní obvod, neboť tyto služby poskytují osobám bez ohledu na příslušnost k obci (bez ohledu na trvalý pobyt nebo sídlo osoby);

⁸² Počty obcí podle jednotlivých kategorií v závislosti na rozsahu výkonu státní správy vycházejí z údajů Ministerstva vnitra ČR – viz Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy. *Katalog činností obcí a krajů: Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích*. mvcr.cz [online]. 22. září 2016. [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>.

⁸³ U územně členěných statutárních města vykonávají orgány městských obvodů (městských částí) přenesenou působnost v základním rozsahu.

⁸⁴ § 61 odst. 1) písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁸⁵ § 2 odst. 1) písm. a) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. Seznam obecních úřadů, které jsou matričními úřady, a jejich správní obvody je uveden v příloze č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

⁸⁶ § 3 odst. 5) a § 42 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

⁸⁷ § 13 odst. 1) písm. e) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

⁸⁸ Seznam obecních úřadů, které provádějí vidimaci a legalizaci, je uveden v příloze č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu.

- **obce s pracovištěm Czech POINT** (5 742 obcí), které jsou kontaktními místy veřejné správy (Českého podacího ověřovacího informačního národního terminálu – Czech POINT) podle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů⁸⁹; tyto obce nevykonávají uvedenou působnost pro konkrétně vymezený správní obvod, neboť tyto služby poskytují osobám bez ohledu na příslušnost k obci (bez ohledu na trvalý pobyt nebo sídlo osoby);
- **obce s pověřeným obecním úřadem**⁹⁰ (388 obcí), které vedle základního rozsahu státní správy vykonávají v rozsahu svěřeném jim zvláštními zákony další státní správu (přenesenou působnost) i pro další obce ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem⁹¹; taxativní výčet obcí s pověřeným obecním úřadem stanoví zvláštní zákon⁹²; obcemi s pověřeným obecním úřadem jsou všechna statutární města⁹³ a městské části hlavního města Prahy určené statutem hlavního města Prahy; tyto obce jsou označovány jako obce typu II.;
- **obce s rozšířenou působností**⁹⁴ (205 obcí), které vedle základního rozsahu státní správy a státní správy v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávají v rozsahu svěřeném jim zvláštními zákony další státní správu (přenesenou působnost) i pro další obce ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem⁹⁵; taxativní výčet obcí s rozšířenou působností stanoví zvláštní zákon⁹⁶; obcemi s rozšířenou

⁸⁹ Seznam obecních úřadů, úřadů městských částí (městských obvodů) územně členěných statutárních měst a úřadů městských částí hlavního města Prahy, které jsou kontaktními místy veřejné správy, je stanoven v příloze č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 364/2009 Sb., o seznamu obecních úřadů a zastupitelských úřadů, které jsou kontaktními místy veřejné správy (vyhláška o kontaktních místech veřejné správy).

⁹⁰ § 64 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁹¹ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

⁹² Příloha č. 1 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

⁹³ § 139 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Územně členěná statutární města mohou statutem určit městské obvody (městské části), jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost v rozsahu pověřeného obecního úřadu (zcela nebo zčásti).

⁹⁴ § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

⁹⁵ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

⁹⁶ Příloha č. 2 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

působností jsou všechna statutární města⁹⁷ a městské části hlavního města Prahy určené statutem hlavního města Prahy; tyto obce jsou označovány jako obce typu III.;

- **hlavní město Praha**, jehož orgány vykonávají přenesenou působnost svěřenou zákony krajům, obcím, obcím s pověřeným obecním úřadem a obcím s rozšířenou působností⁹⁸; městské části hlavního města Prahy vykonávají přenesenou působnost svěřenou jim zákonem o hlavním městě Praze a na základě statutu hlavního města Prahy mohou vykonávat přenesenou působnost svěřenou zákony obcím, obcím s pověřeným obecním úřadem nebo obcím s rozšířenou působností⁹⁹.

V zákonem stanovených případech a zákonem stanovenými postupy může docházet k přesunu výkonu přenesené působnosti mezi jednotlivými obcemi (veřejnoprávními smlouvami, rozhodnutím krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra)¹⁰⁰.

1.2.5 Hlavní město Praha

Hlavní město Praha má zcela specifické postavení – je hlavním městem České republiky¹⁰¹ a veřejnoprávní korporací s postavením obce a kraje (je tedy jak základním, tak vyšším územním samosprávným celkem). Právní úprava postavení hlavního města Prahy je předmětem zvláštního zákona¹⁰² (přesto, že jde o obec a kraj, nevztahuje se na hlavní město Prahu ani zákon o obcích, ani zákon o krajích).

Území hlavního města Prahy tvoří samostatnou územní jednotku, která se dělí na deset obvodů (obvody Praha 1 - 10)¹⁰³; území obvodů je stanoveno výčtem městských částí hlavního města Prahy¹⁰⁴.

Hlavní město Praha má vlastní majetek, vlastní příjmy, hospodaří podle vlastního rozpočtu¹⁰⁵. Je samostatným právním subjektem (má právní osobnost) a vystupuje

⁹⁷ § 139 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Územně členěná statutární města mohou statutem určit městské obvody (městské části), jejichž orgány vykonávají některou přenesenou působnost v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

⁹⁸ § 31 odst. 1) a 2) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

⁹⁹ § 32 odst. 1) a 2) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

¹⁰⁰ § 63 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

¹⁰¹ Čl. 13 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

¹⁰² Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

¹⁰³ § 2 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.

¹⁰⁴ Příloha č. 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.

¹⁰⁵ § 1 odst. 2) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících¹⁰⁶ (má svéprávnost, tj. způsobilost právně jednat). Orgány hlavního města Prahy jsou zastupitelstvo hlavního města Prahy, rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a městská policie hlavního města Prahy¹⁰⁷.

Hlavní město Praha se člení na městské části, které v rozsahu stanoveném zákonem a statutem hlavního města Prahy, který hlavní město Praha vydává, vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících¹⁰⁸.

Z hlediska fungování a výkonu veřejné správy je postavení hlavního města Prahy obdobné postavení územně členěných statutárních měst, i když existují některé rozdíly a významná specifika¹⁰⁹.

¹⁰⁶ § 1 odst. 3) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

¹⁰⁷ § 1 odst. 4) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

¹⁰⁸ § 3 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

¹⁰⁹ Např. KOUDELKA, Zdeněk, c. d., s. 245–246.

2. Spisová služba a archivnictví

Za **spisovou službu** je označována agenda týkající se správy dokumentů¹¹⁰, oběhu písemností zahrnující jejich přijetí, evidenci, přidělení ke zpracování, vyřízení, podepsání, odeslání a uložení¹¹¹. V platné právní úpravě je výkon spisové služby definován jako „zajištění odborné správy dokumentů vzniklých z činnosti původce, popřípadě z činnosti jeho právních předchůdců, zahrnující jejich řádný příjem, evidenci, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení, a to včetně kontroly těchto činností“¹¹² (původcem je každý, z jehož činnosti dokument vznikl¹¹³).

Archivnictví je pojímáno jako odborná disciplína, která se zabývá vším, co se týká archivů a archiválií, je dělena na archivní teorii a archivní praxi¹¹⁴. Podle platné právní úpravy se archivnictvím rozumí „obor lidské činnosti zaměřený na péči o archiválie jako součásti národního kulturního dědictví a plnící funkce správní, informační, vědecké a kulturní“¹¹⁵. Péčí o archiválie je pak jejich „výběr, evidence, ochrana, archivní zpracování, uložení a zpřístupnění“¹¹⁶ a archiválií „dokument, který byl vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií“, za archiválie jsou označena i „pečetidla, razítka a jiné hmotné předměty související s archivním fondem či s archivní sbírkou, které byly vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrány a vzaty do evidence“¹¹⁷.

2.1 Stručný historický vývoj spisové služby a archivnictví

Spisová služba i archivnictví prošly v průběhu dějin (stejně jako jiná odvětví)

¹¹⁰ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. *Spisová služba*. Praha: Leges, 2015. ISBN 978-80-7502-083-3. s. 13.

¹¹¹ ŠŤOURAČOVÁ, Jiřina. *Úvod do archivnictví*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1999. ISBN 80-210-2216-7. s. 109.

¹¹² § 2 písm. l) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹¹³ § 2 písm. d) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹¹⁴ BARTOŠ, Josef, CHOBOT, Karel. *Úvod do archivnictví pro historiky*. 3. přeprac. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. ISBN 80-7067-431-8. s. 10.

¹¹⁵ § 2 písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹¹⁶ § 2 písm. b) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹¹⁷ § 2 písm. f) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

určitým vývojem, který souvisí zejména s počtem a druhy písemností.

V podmínkách českého státu se spisová služba začala formovat v souvislosti s existencí spisů a aktového materiálu dvorských úřadů v 16. století. Konkrétní principy „moderní“ spisové služby se začaly formovat v 18. století, kdy bylo např. za Marie Terezie (1746) nařízeno povinné vedení podacích protokolů pro doručené dokumenty a za Josefa II. (1781) zavedena spisová evidence založená na čísle jednacím a podacím protokolu. Významné změny systému spisové služby nastaly v polovině 19. století společně s nárůstem administrativy v návaznosti na průmyslovou revoluci, rozvoj občanské společnosti a veřejné správy. Postupně byly zaváděny spisové systémy v podmínkách soudních instancí, úřadů a soukromníků. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 nenastaly žádné převratné změny, pokračovaly snahy o racionalizaci spisové služby. Ve 30. letech 20. století se objevily po německém vzoru pokusy o zavedení spisových plánů založených na desetinném třídění.¹¹⁸ Jedním z prvních obecně závazných předpisů týkajících se spisové služby se stala vyhláška o zásadách pro vyřazování dokumentů¹¹⁹.

V oblasti archivnictví má dlouholetá tradice českého a československého archivnictví svůj původ v nejstarších archivech církevních, zeměpanských a stavovských, archivech měst a univerzit. V roce 1749 byl ve Vídni zřízen Domáci, dvorský a státní archiv (Haus-, Hof- und Staatsarchiv), jakožto první centrální sběrný archiv v rámci habsburské monarchie, který měl shromažďovat nejcennější archivní materiál z celého mocnářství. V roce 1756 vznikl i centrální archiv v Uhrách (původně se sídlem v Bratislavě, později v Budíně – Budapešti). V Čechách byl v roce 1763 založen guberniální (později místodržitelství) archiv, který soustředil písemnosti ústředních státních úřadů celé české země, a v roce 1795 vznikl vedle tohoto archivu archiv stavovský – archiv zemské samosprávy (později konstituovaný jako český zemský archiv). Na Moravě a ve Slezsku původní stavovské archivy v Brně a v Opavě převzaly postupně i funkci místodržitelství archivu, resp. zeměpanského archivu, a postupně z nich byl vytvořen moravský zemský archiv v Brně (v roce 1839) a slezský zemský archiv v Opavě (v roce 1901). Na Slovensku výkon archivnictví zajišťovaly vedle budapešťského centrálního archivu archivy župní.¹²⁰

¹¹⁸ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 16–18.

¹¹⁹ Vyhláška ministerstva vnitra č. 62/1953 Ú.l., o zásadách pro vyřazování (skartaci) písemností.

¹²⁰ BARTOŠ, Josef, CHOBOT, Karel, c. d., s. 33.

Po vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 se místodržitelství archiv v Praze změnil na archiv ministerstva vnitra, a to přesto, že správa archivnictví byla svěřena ministerstvu školství a národní osvěty. Postupně vznikaly odvětvové archivy (zemědělský, ministerstva zahraničních věcí, ministerstva národní obrany a další). Zemské archivy v Praze, Brně a Opavě působily až do roku 1949, resp. 1954 (dále srov. str. 30 této práce).¹²¹

V roce 1945 ustavilo ministerstvo školství archivní radu, která prosazovala koncepci úzkého sepětí archivnictví s muzejnictvím, vědeckým knihovnictvím a historickým bádáním a za hlavní funkci archivů považovala funkci vědeckou, nikoliv funkci správní. Pokračoval tak spor mezi ministerstvem vnitra a ministerstvem školství o kompetence a zaměření archivnictví, který však byl po roce 1948 definitivně vyřešen ve prospěch ministerstva vnitra. V souvislosti se zavedením krajského zřízení od 1.1.1949 se začaly budovat krajské archivy (zpočátku jako krajské archivní pobočky a depozitáře archivu ministerstva vnitra), archiv ministerstva vnitra byl přejmenován na Ústřední archiv ministerstva vnitra.¹²² V letech 1949–1952 byly zakládány okresní archivy, jejichž základem se staly městské archivy; specifické postavení si podržely archivy hlavního města Prahy a měst Brno, Plzeň, Ostrava a Ústí nad Labem¹²³. Postupně (v důsledku znárodnování průmyslu a obav před zničením dokumentů znárodněných a vyvlastněných podniků) vznikaly podnikové archivy. V roce 1951 byla při ministerstvu vnitra zřízena Státní archivní komise, jako centrální orgán pověřený řízením archivnictví, která nahradila archivní radu.¹²⁴

Zlomovým – zejména v právní úpravě archivnictví – se stalo **vládní nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví**, ze dne 7.5.1954, které bylo účinné od 9.6.1954 do 31.12.1974 (bylo zrušeno zákonem č. 97/1974 Sb.). Jednalo se o první ucelený předpis o československém archivnictví. Archivnictví mělo „plně sloužit politickým, vědeckým, kulturně-osvětovým a hospodářským potřebám československého lidu při jeho budovatelském úsilí“¹²⁵. Organizace a řízení archivnictví byla svěřena výlučně do působnosti ministerstva vnitra, které bylo oprávněno zejména vydávat pokyny pro vedení archivních prací, provádět kontrolu stavu a úschovy archivního materiálu, vést evidenci

¹²¹ BARTOŠ, Josef, CHOBOT, Karel, c. d., s. 33.

¹²² ŠTOURÁČOVÁ, Jiřina, c. d., s. 76.

¹²³ Dnes nejsou součástí sítě státních oblastních archivů, nýbrž samostatnými archivy územních samosprávných celků, a je nutno je odlišovat např. od Státního oblastního archivu v Praze, Státního oblastního archivu v Plzni, Moravského zemského archivu v Brně.

¹²⁴ ŠTOURÁČOVÁ, Jiřina, c. d., s. 77.

¹²⁵ § 1 vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

jednotného státního archivního fondu, řídit vědeckou a kulturně osvětovou práci státních archivů, pečovat o zpřístupňování a zveřejňování archivního materiálu¹²⁶. Byl vymezen jednotný státní archivní fond jako soubor písemností a dokumentů archivní povahy, které vznikly z činnosti státních orgánů, jejich ústavů a zařízení, socialistických právnických osob (zejména národních a jiných podniků, které spravují národní majetek) a jejich právních předchůdců, který byl soustředěn v nově zřízených archivech – ve Státním ústředním archivu v Praze (vznikl z archivních celků ústředního archivu ministerstva vnitra a archivu země České), ve státním slovenském ústředním archivu v Bratislavě (vznikl ze Slovenského ústředního archivu v Bratislavě), ve státních archivech (vznikly z archivních celků Moravského zemského archivu v Brně a Slezského archivu v Opavě a krajských archivů) a v ostatních archivech¹²⁷. Do organizace státních archivů byly postupně (do 31.12.1955) včleněny zemědělsko-lesnické archivy. Státní archivy se staly vědecko-výzkumnými ústavy ministerstva vnitra¹²⁸, byla ustavena vědecká archivní rada jako poradní orgán ministerstva vnitra v otázkách vědeckých a archivně-odborných a na Slovensku Slovenská vědecká archivní rada jako poradní orgán pověřenectva vnitra ve vědeckých a odborných otázkách slovenského archivnictví¹²⁹. Ministr vnitra byl zmocněn vydat podrobné předpisy k provedení vládního nařízení, a to v dohodě s prezidentem Československé akademie věd a ministrem školství¹³⁰.

Zákonné úpravy se archivnictví dočkalo až po dalších dvaceti letech v podobě **zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví**, ze dne 17. října 1974, který byl účinný od 1.1.1975 do 31.12.2005 (byl zrušen zákonem č. 499/2004 Sb.), jehož účelem bylo „vytvořit předpoklady pro další rozvoj archivnictví, aby zajišťovalo bezpečné zachování archivního bohatství budoucím generacím a účinně přispívalo k vědeckému bádání, k poznání historie a pokrokových tradic národa českého a slovenského a k řešení aktuálních politických, kulturních a hospodářských problémů“¹³¹. Zákon odrážel mj. federativní uspořádání republiky – vztahoval se na Českou socialistickou republiku, pro území Slovenské socialistické republiky byl přijat zákon č. 149/1975 Zb., o archivnictví, ze dne 19. prosince 1974, který byl účinný od 1.1.1976 do 31.12.2002 (byl zrušen zákonem č. 395/2002 Zb.).

¹²⁶ § 6 a § 7 vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

¹²⁷ § 2, § 3 a § 4 vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

¹²⁸ § 5 odst. 1) vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

¹²⁹ § 8 vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

¹³⁰ § 11 odst. 1) vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.

¹³¹ § 1 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

Zákon nebyl pouze organizační normou (jako tomu bylo v případě vládního nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví), neboť vymezil např. i některé základní pojmy (archiválie, archiválie uznané za kulturní památky, archiválie prohlášené za národní kulturní památky aj.), stanovil základní pravidla ochrany písemností v rámci předarchivní péče a ochrany archiválií, pravidla nahlížení do archiválií a úkoly archivů. Ministerstvu vnitra zůstala zachována působnost při organizování a jednotném řízení archivnictví a dohledem nad výkonem archivnictví; ministerstvo vnitra bylo oprávněno zejména určovat koncepci rozvoje archivnictví, sjednocovat odbornou činnost archivů a metodiku archivní práce, zajišťovat ochranu a evidenci Jednotného archivního fondu, kontrolovat jeho stav a uložení v archivech, dohlížet na vyřazování písemností, pečovat o zpracovávání, zpřístupňování a zveřejňování archiválií, zajišťovat mezinárodní, zejména vědeckou spolupráci na úseku archivnictví, koordinovat vědeckou činnost archivů a podporovat její rozvoj v součinnosti s Československou akademií věd¹³². Poradním orgánem ministra vnitra pro vědecké a odborné otázky archivnictví zůstala vědecká archivní rada¹³³.

Strukturu archivů tvořily¹³⁴:

- státní archivy – státní ústřední archiv v Praze (ústav ministerstva vnitra), státní oblastní archivy (ústavy ministerstva vnitra, se sídly v Brně, v Litoměřicích, v Opavě, v Plzni, v Praze, v Třeboni a v Zámrsku),
- archivy národních výborů – archiv hlavního města Prahy (ústav Národního výboru hlavního města Prahy), archivy měst Brna, Ostravy a Plzně, okresní archivy (odborná zařízení okresních národních výborů),
- podnikové archivy (odborná zařízení ústředně řízených státních hospodářských organizací a ústředně řízených rozpočtových a příspěvkových organizací, peněžních a pojišťovacích organizací, výrobních a spotřebních družstev a družstevních podniků),
- archivy zvláštního významu (zřizované se souhlasem ministerstva vnitra ústředními státními orgány, státními nebo jinými organizacemi, pokud je to účelné vzhledem k jejich poslání a zvláštnímu postavení mimořádného významu nebo se zřetelem na zvláštní povahu archiválií).

K zákonu byly vydány četné prováděcí právní předpisy a směrnice¹³⁵.

¹³² § 13 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

¹³³ § 14 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

¹³⁴ § 17 až § 24 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

¹³⁵ Zjm. vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 101/1974 Sb., o uznávání archiválií za kulturní památky a o zvýšené ochraně archiválií jako kulturních a národních kulturních památek; vyhláška

Zákon byl několikrát novelizován.

První novelou byl zákon č. 343/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 97/1974 Sb., o archivnictví, který byl přijat v návaznosti na listopadové události v roce 1989 a s tím související změny politických a společenských poměrů v naší zemi. Nabyl účinnosti dnem 1.9.1992 a mj.:

- reagoval na existenci obcí,
- péči o písemnosti a péči o vlastní archivy uložil rovněž obcím a jiným právnickým a fyzickým osobám při provozování podnikatelské činnosti,
- státní archivy, archivy hlavního města Prahy a měst Brna, Ostravy, Plzně a Ústí nad Labem, podnikové archivy a archivy zvláštního významu výslovně prohlásil za odborné orgány pro ochranu archiválií, zpřesnil vymezení jejich postavení a činnosti,
- mezi úkoly archivů zařadil i podíl na výkonu státní správy, a to zejména dohledem na spisovou službu, na vyřazování písemností (skartační řízení) a výběr archiválií, vyhledáváním, ověřováním a potvrzováním úředních dokumentů (dokladů) pro státní orgány i občany,
- zavedl sankce (pokuty) za porušení povinností stanovených zákonem nebo obecně závazným právním předpisem vydaným k jeho provedení (pokuty ukládal okresní úřad, v jehož obvodu působnosti došlo k porušení povinnosti, na území hlavního města Prahy Magistrátní úřad hlavního města Prahy, ve vymezených případech ministerstvo vnitra), a
- upravil podmínky nahlížení do archiválií.

Další novely byly provedeny zákonem č. 27/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách (účinným od 1.5.2000), zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (účinným od 1.5.2001) a zákonem č. 107/2002 Sb., kterým se

ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 102/1974 Sb., kterou se stanoví podrobnosti převodu vlastnictví k archiváliím; vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 117/1974 Sb., kterou se stanoví kritéria pro posuzování písemností jako archiválií a podrobnosti skartačního řízení; vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 118/1974 Sb., o podnikových archivech; vyhláška ministerstva vnitra a životního prostředí České socialistické republiky č. 225/1988 Sb., o státních archivech a archivech národních výborů; směrnice ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 1/1975 Ú.v., čj. Ar/3 - 3061/74, o způsobu vedení evidence archiválií a skladbě Jednotného archivního fondu v České socialistické republice; směrnice ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 2/1975 Ú.v., o ochraně a kategorizaci archiválií; směrnice ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 3/1975 Ú.v., o archivech zvláštního významu; směrnice ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 6/1975 Ú.v., o ukládání archiválií do archivů; směrnice ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 7/1975 Ú.v., o využívání archiválií.

mění zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti, a některé další zákony (účinným od 20.3.2002), které upravovaly podmínky nahlížení do archiválií.

Poslední novela zákona souvisela s pokračujícími kroky při provádění reformy veřejné správy, se vznikem krajů, jakožto vyšších územních samosprávných celků, a se zrušením okresních úřadů. Byla provedena zákonem č. 320/2002 Sb., ze dne 13. června 2002, o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů (účinným od 1.8.2002). Tato novela se dotkla zejména organizace archivnictví a postavení archivů v systému veřejné správy. Státní ústřední archiv v Praze a státní oblastní archivy byly výslovně prohlášeny za správní úřady, byly přímo řízeny ministerstvem vnitra, staly se organizačními složkami státu a samostatnými účetními jednotkami. Územní působnost státních oblastních archivů byla vymezena územními obvody krajů¹³⁶. Státní okresní archivy tvořily vnitřní organizační jednotky státních oblastních archivů, archiv hlavního města Prahy a archivy měst Brna, Ostravy, Plzně a Ústí nad Labem se staly organizačními složkami těchto měst.

2.2 Současná legislativa a metodika

V současné době tvoří základ právní úpravy spisové služby a archivnictví **zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů** (dále jen „ZoASS“), který byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 30.6.2004 s účinností od 1.1.2005 a který nahradil zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví.

Jedná se o komplexní úpravu archivnictví, do níž je poprvé na úrovni samostatného zákona zahrnuta rovněž podrobnější problematika výkonu spisové služby (tato skutečnost je zřetelná i z názvu zákona), která byla do té doby řešena pouze na úrovni směrnic a instrukcí ústředních správních úřadů a dílčími ustanoveními některých zvláštních zákonů¹³⁷. Zdůrazněn je tak význam spisové služby jako základu řádného a přehledného vedení spisové agendy a předpokladu pro kvalitní a úplné uspořádání archivních fondů.

¹³⁶ Územní působnost Moravského zemského archivu v Brně se vztahovala na kraj Jihomoravský, Zlínský a kraj Vysočina, územní působnost Státního oblastního archivu v Litoměřicích se vztahovala na kraj Liberecký a Ústecký, územní působnost Zemského archivu v Opavě se vztahovala na kraj Moravskoslezský a Olomoucký, územní působnost Státního oblastního archivu v Plzni se vztahovala na kraj Karlovarský a Plzeňský, územní působnost Státního oblastního archivu v Praze se vztahovala na kraj Středočeský, územní působnost Státního oblastního archivu v Třeboni se vztahovala na kraj Jihočeský a územní působnost Státního oblastního archivu v Zámrsku se vztahovala na kraj Královéhradecký a Pardubický.

¹³⁷ Např. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví; zákon č. 563/1991 Sb., obchodní zákoník; zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů; aj.

ZoASS upravuje zejména výběr, evidenci, ochranu a využití archiválií, jakožto součástí národního kulturního dědictví, stanovuje organizační strukturu archivů, včetně jejich působnosti a práv a povinností jejich zřizovatelů, pravidla pro vedení spisové služby, upravuje výkon veřejné správy na úseku archivnictví a spisové služby, včetně správních deliktů a sankcí za jejich spáchání.

Vedle uvedeného zákona však řeší otázky související se spisovou službou i další zákony – příjem podání upravují především procesně právní předpisy¹³⁸, úpravu další dílčí problematiky spisové služby lze nalézt např. v zákoně č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, zákoně č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (kterým byl zrušen mj. zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů /zákon o elektronickém podpisu/), zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, či v zákoně č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, a v prováděcích právních předpisech. Stejně tak i záležitosti související s archivnictvím a předarchivní péčí se objevují v dalších právních předpisech – např. v ústavním zákoně č. 496/1990 Sb., o navrácení majetku Komunistické strany Československa lidu České a Slovenské Federativní Republiky, v zákoně č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti, zákoně č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, zákoně č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, zákoně č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, či v zákoně 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

Do doby zpracování této práce¹³⁹ doznal ZoASS již šestnácti novelizací (poslední byla provedena zákonem č. 298/2016 Sb.). Změny zákona reagovaly ve většině případů na změny jiných právních předpisů (terminologie, právních institutů) a na stále postupující elektronizaci veřejné správy.

Jedna z nejrozsáhlejších novel zákona byla provedena zákonem č. 190/2009 Sb. s účinností od 1.7.2009; přinesla změnu některých pojmů (dokument, archiválie) a zavedení nových (spisovna, správní archiv, metadata aj.), změnu výčtu subjektů, které

¹³⁸ Zjm. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád; zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád; zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád); zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

¹³⁹ Ke dni 30.4.2017.

mají povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií a povinnost vést spisovou službu, a významnou úpravu pravidel výkonu spisové služby. V důsledku elektronizace veřejné správy a mj. také zavedení komunikace prostřednictvím datových schránek¹⁴⁰ byla upřednostněna elektronická forma vedení spisové služby. Z pohledu obcí bylo hlavnímu městu Praze uloženo vykonávat spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby, pokud zvláštní povaha její působnosti nevyžadovala vykonávat spisovou službu v listinné podobě; ostatním obcím byla dána možnost vykonávat spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby nebo v listinné podobě. Zákonodárce se současně pokusil o stanovení lhůt pro přechod obcí (a dalších veřejnoprávních původců) na nově nastavené způsoby vedení evidence dokumentů (§ 63 odst. 4/ ZoASS), avšak neústavním a fakticky nepoužitelným způsobem¹⁴¹. Na základě přechodného ustanovení bylo určeným původcům uloženo uvést své spisové služby, elektronické systémy spisové služby vykonávané v elektronické podobě a spisové řády do souladu se ZoASS do 3 let ode dne nabytí účinnosti této novely (tj. do 1.7.2012).

Neméně důležitou byla rovněž novela provedená zákonem č. 167/2012 Sb. s účinností od 1.7.2012, jíž byla zavedena koncepce digitálního archivnictví a provedeny další změny v oblasti výkonu spisové služby.

Právní úprava archivnictví a spisové služby je rozpracována v prováděcích právních předpisech, opatřeních ústředních správních úřadů a metodických materiálech správních úřadů na úseku archivnictví a výkonu spisové služby.

V současné době jsou platné a účinné tři prováděcí právní předpisy k ZoASS, a to dvě vyhlášky Ministerstva vnitra – **vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby** (dále jen „VoPVSS“), upravující podrobnosti výkonu spisové služby veřejnoprávními původci – od příjmu dokumentů, jejich označování a evidence, po vyřizování dokumentů a spisů, podepisování dokumentů a užívání úředních razítek a vyřazování dokumentů, a **vyhláška č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a nařízení vlády č. 266/2010 Sb., o převodu některých archiválií ve vlastnictví České republiky do zahraničí**. Na základě zmocnění v ZoASS vydalo Ministerstvo vnitra

¹⁴⁰ Datové schránky byly zavedeny zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, s účinností od 1.7.2009.

¹⁴¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 30.

Národní standard pro elektronické systémy spisové služby¹⁴² (dále jen „NSESSS“), který stanovuje požadavky na elektronické systémy spisové služby (zjm. příjem, označování a evidenci dokumentů, jejich ukládání a vyřazování, výběr archiválií aj.).

Metodické působení zajišťují a metodické pomůcky zpracovávají zejména Ministerstvo vnitra¹⁴³, jakožto ústřední správní úřad na úseku archivnictví a spisové služby, Národní archiv¹⁴⁴, který jednak provádí kontrolu původců, jednak jim poskytuje v rámci předarchivní péče konzultace k problematice vedení spisové služby, a pro potřeby původců v rámci své působnosti archivy územních samosprávných celků¹⁴⁵.

2.3 Výkon veřejné správy na úseku archivnictví a spisové služby

ZoASS jsou za správní úřady na úseku archivnictví a výkonu spisové služby označeny¹⁴⁶:

- Ministerstvo vnitra,
- Národní archiv, Archiv bezpečnostních složek a státní oblastní archivy,
- příslušná ministerstva a další ústřední správní úřady, Česká národní banka, bezpečnostní sbory a zpravodajské služby České republiky, pokud si zřídily specializovaný nebo bezpečnostní archiv; obdobné postavení mají Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu a Kancelář prezidenta republiky.

Ministerstvo vnitra je ústředním správním úřadem na úseku archivnictví a výkonu spisové služby, řídí výkon státní správy v oblasti archivnictví, zjm. zpracovává koncepci rozvoje archivnictví, rozhoduje o akreditaci archivů, vede jejich evidenci, přezkoumává rozhodnutí Národního archivu, Archivu bezpečnostních složek a státních oblastních archivů vydaná těmito archivy ve správním řízení a rozhoduje v dalších věcech na úseku archivnictví a výkonu spisové služby, pokud nejsou svěřeny Národnímu archivu, Archivu bezpečnostních složek nebo státním oblastním archivům¹⁴⁷.

Národní archiv je správním úřadem a ústředním archivem státu přímo řízeným Ministerstvem vnitra. Kontroluje výkon spisové služby u některých původců, u některých

¹⁴² ČESKO. Ministerstvo vnitra. Národní standard pro elektronické systémy spisové služby. In *Věstník Ministerstva vnitra*. 2012, částka 64 (část II), s. 2–100. Dostupný také z: <http://www.mvcr.cz/clanek/narodni-standard-pro-elektronicke-systemy-spisove-sluzby.aspx>.

¹⁴³ Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/archivnictvi.aspx>, <http://www.mvcr.cz/clanek/spisova-sluzba.aspx>.

¹⁴⁴ Dostupné z: http://digi.nacr.cz/?page_id=486.

¹⁴⁵ Např. metodika Archivu hlavního města Prahy – dostupné z: <http://www.ahmp.cz/index.html?mid=31&wstyle=0&page>.

¹⁴⁶ § 43 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁴⁷ § 44 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

původců provádí výběr archiválií ve skartačním řízení, pečuje o tyto archiválie a plní další úkoly na úseku archivnictví, péče o archiválie a péče o archiválie v digitální podobě¹⁴⁸. Projednává v prvním stupni správní delikty podle ZoASS v rozsahu své působnosti¹⁴⁹.

Státní oblastní archivy jsou správními úřady, které jsou přímo řízeny Ministerstvem vnitra, a organizačními složkami státu. Kontrolují výkon spisové služby u některých původců (včetně obcí), provádějí výběr archiválií ve skartačním řízení u těchto a dalších původců a plní další úkoly v oblasti archivní péče¹⁵⁰. Projednávají v prvním stupni správní delikty podle ZoASS v rozsahu své působnosti¹⁵¹.

Príslušná ministerstva a další ústřední správní úřady, Česká národní banka, bezpečnostní sbory a zpravodajské služby České republiky, které si zřídily specializované nebo bezpečnostní archivy, Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu a Kancelář prezidenta republiky prostřednictvím svých archivů (specializovaných nebo bezpečnostních) dohlíží na výkon spisové služby u útvarů v jejich řídicí působnosti, u jimi zřízených nebo založených organizačních složek a státních příspěvkových organizací nebo jiných právnických osob a dohlíží na činnost svých správních archivů a plní další úkoly na úseku archivnictví a výkonu spisové služby¹⁵².

Úkoly v oblasti archivnictví a výkonu spisové služby plní rovněž další veřejnoprávní původci (např. územní samosprávné celky, státní podniky, vysoké školy, školy a školská zařízení s výjimkou mateřských škol, výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování, zdravotní pojišťovny aj.), za podmínek stanovených zákonem soukromoprávní původci (např. podnikatelé zapsaní v obchodním rejstříku, politické strany, politická hnutí, církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné společnosti aj.) a další veřejné a soukromé archivy.

¹⁴⁸ § 46 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁴⁹ § 75 odst. 4) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁰ § 49 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵¹ § 75 odst. 4) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵² § 50, § 52 a § 53 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

3. Obce jako veřejnoprávní původci

Původcem ve smyslu ZoASS je každý, z jehož činnosti vznikají dokumenty, přičemž za dokument vzniklý z činnosti původce se považuje rovněž dokument, který byl původci doručen nebo jinak předán¹⁵³. Dokumentem se pak rozumí písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální¹⁵⁴.

ZoASS rozlišuje **původce veřejnoprávní** a **soukromoprávní**. Oběma těmito skupinám původců stanovuje odlišné povinnosti v oblasti uchovávání dokumentů a umožnění výběru archiválií. V souvislosti s rozsahem povinného výkonu spisové služby navíc některé z veřejnoprávních původců označuje za **určené původce** (ti mají povinnost vykonávat spisovou službu tzv. „v plném rozsahu“).

Obce, jakožto územní samosprávné celky, jsou veřejnoprávními původci¹⁵⁵.

3.1 Povinnosti obcí v oblasti archivnictví

Všechny obce mají zákonem uloženou povinnost **uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií** příslušným archivem. **Archiválií** je dokument, který byl vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií (vzhledem k době svého vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě); archiváliemi jsou i pečeti, razítka a jiné hmotné předměty související s archivním fondem či s archivní sbírkou, které byly vybrány a vzaty do evidence archiválií (vzhledem k době svého vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě)¹⁵⁶.

Pokud jde o uchovávání dokumentů v digitální podobě, je nutno zajistit věrohodnost původu dokumentů, neporušitelnost jejich obsahu a čitelnost, tvorbu a správu metadat náležejících k těmto dokumentům a připojení údajů prokazujících existenci dokumentu v čase. Toto vše musí být zachováno do doby provedení výběru archiválií.¹⁵⁷

Výběr archiválií (posouzení hodnoty dokumentů, rozhodnutí o tom, zda jsou archiváliemi, a zařazení do evidence archiválií) z dokumentů obcí a jejich právních předchůdců provádí ve skartačním řízení příslušný archiv (státní oblastní archiv)¹⁵⁸. Seznam dokumentů, které musí být vždy předloženy k výběru za archiválie, je uveden v příloze č. 2 ZoASS. V podmínkách obcí se jedná zejména o:

¹⁵³ § 2 písm. d) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁴ § 2 písm. e) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁵ § 3 odst. 1) písm. f) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁶ § 2 písm. f) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁷ § 3 odst. 5) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁵⁸ § 7 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

- zápisy ze zasedání orgánů územní samosprávy (např. zápisy ze zasedání zastupitelstva obce, ze schůzí rady obce),
- zakládací listiny, statuty, organizační řády a další dokumenty o organizační struktuře, vedení, správě, řízení, kontrole, činnosti a jejich výsledcích orgánů územní samosprávy a příspěvkových organizací obcí,
- dokumentace významných staveb,
- kroniky,
- matriky narozených, oddaných, registrovaných partnerů, zemřelých, sbírky matričních listin,
- roční rozpočty, závěrečné účty, roční účetní závěrky,
- podací deníky a další typy základních evidenčních pomůcek spisové služby,
- dokumenty, které obsahují zásadní informace o tvorbě právních předpisů včetně jejich nerealizovaných návrhů, územním členění státu, hranicích správních obvodů, symbolech územních samosprávních celků, místních názvech a jejich změnách, slučování a dělení obcí, vývoji a stavu školství, kultury a umění, tělesné výchovy a sportu, územním plánování, zásadních změnách a opatřeních v ochraně životního prostředí, kulturních památkách a jejich údržbě, rekonstrukci a ochraně, volebních výsledcích a výsledcích referend či členství v mezinárodních organizacích.

Obce mají nejen povinnost uchovávat dokumenty, ale též provádět **skartační řízení**, jímž je postup, při kterém se vyřazují dokumenty, kterým uplynuly skartační lhůty a jež jsou nadále nepotřebné pro činnost obce¹⁵⁹. S ohledem na stále rostoucí administrativní zátěž obcí a množství dokumentů je jednak prakticky neúnosné, jednak také právně nepřípustné, aby dokumenty, s nimiž obec (její orgány) pracuje (vytváří je nebo je přijímá), byly „donekonečna“ shromažďovány a uchovávány bez dalšího posouzení jejich hodnoty a významu. Skartační řízení je nutno provést v kalendářním roce následujícím po uplynutí skartační lhůty dokumentu (doby, po níž musí být dokument uložen u původce); pokud obec dokumenty potřebuje pro další vlastní činnost, lze po dohodě s příslušným archivem (státním oblastním archivem) provést skartační řízení i později¹⁶⁰.

Skartační řízení se provádí na základě skartačního návrhu, který zašle obec příslušnému archivu (státnímu oblastnímu archivu) k posouzení a k provedení výběru

¹⁵⁹ § 7 odst. 3) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁰ § 8 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

archiválií¹⁶¹. Skartační návrh musí obsahovat označení obce a seznam dokumentů navržených ke skartačnímu řízení s uvedením doby jejich vzniku¹⁶².

Výstupem skartačního řízení je protokol o provedeném skartačním řízení vyhotovený příslušným archivem (státním oblastním archivem), jehož součástí je mj. soupis dokumentů, které byly vybrány za archiválie, a dokumentů, které lze zničit. Pokud obec nesouhlasí s obsahem protokolu, je oprávněna proti němu do patnácti dnů ode dne jeho doručení podat námitky, o nichž rozhoduje Národní archiv¹⁶³. Zničit dokumenty určené ve skartačním řízení ke zničení (uvedené v protokolu jako dokumenty ke zničení) lze teprve po uplynutí lhůty pro podání námitek a po dokončení řízení o námitkách (pokud byly námitky obcí podány)¹⁶⁴.

Dohled nad prováděním skartačního řízení u obcí vykonává příslušný archiv (státní oblastní archiv).

Pro potřeby obcí zpracovalo a zveřejnilo Ministerstvo vnitra jako metodické pomůcky¹⁶⁵ vzorové spisové plány, které mají sloužit pro vytvoření vlastního systému ukládání dokumentů vzniklých z činnosti konkrétní obce, a to:

- „Vzorový spisový plán pro obce s rozšířenou působností“, který obsahuje výčet jednotlivých druhů dokumentů rozdělených do skupin podle činnosti a opatřených spisovými znaky a podznaky a skartačními znaky a skartačními lhůtami; předepsané skartační znaky jsou závazné, neboť byly konzultovány s jednotlivými archivy, jejich případná změna musí být konzultována s příslušným archivem, který u obce vykonává dohled na skartační řízení; skartační lhůty jsou pouze doporučené a jejich případné prodloužení nebo zkrácení je možno provést v souladu s příslušnými právními předpisy, potřebami obce a po dohodě s příslušným archivem;
- „Vzorový spisový a skartační plán pro obce, které nemají pověřený obecní úřad nebo nejsou obcí s rozšířenou působností, městské obvody a městské části statutárních měst“, který obsahuje výčet jednotlivých druhů dokumentů rozdělených do skupin podle činnosti a opatřených skartačními znaky a skartačními lhůtami; předepsané skartační znaky jsou závazné, neboť byly konzultovány s jednotlivými archivy, jejich případná změna musí být

¹⁶¹ § 8 odst. 2) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶² § 9 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶³ § 46 odst. 1) písm. e) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁴ § 10 odst. 4) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁵ Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vzory.aspx>.

konzultována s příslušným archivem, který u obce vykonává dohled na skartační řízení; skartační lhůty jsou pouze doporučené a jejich případné prodloužení nebo zkrácení je možno provést v souladu s příslušnými právními předpisy, potřebami obce a po dohodě s příslušným archivem. Součástí uvedeného materiálu je rovněž vzor podacího razítka a vzor skartačního návrhu a přílohy k němu (soupis dokumentů navrhovaných k vyřazení).

Obce jsou rovněž subjektem, který může zřizovat své archivy (**archivy územních samosprávných celků**), a to za účelem zajišťování odborné archivní činnosti ve své působnosti a plnění dalších úkolů v oblasti archivnictví a výkonu spisové služby¹⁶⁶. K tomu, aby archiv obce byl součástí soustavy archivů, musí mu být udělena akreditace¹⁶⁷. Akreditací vzniká obci mj. nárok na poskytnutí bezplatné odborné pomoci ze strany Národního archivu nebo příslušného státního oblastního archivu¹⁶⁸.

Archiv obce zejména dohlíží na výkon spisové služby u obce a jí zřízených nebo založených organizačních složek, příspěvkových organizací a jiných právnických osob, vede evidenci archiválií, pečuje o archiválie, vyhledává v archiváliích a předkládá příslušnému státnímu oblastnímu archivem skartační návrhy k posouzení a k provedení výběru archiválií.

Zvláštní postavení mají archivy hlavního města Prahy a měst Brna, Ostravy, Plzně a Ústí nad Labem, které jsou akreditovanými archivy územních samosprávných celků přímo ze zákona. Kromě obecných působností plní další úkoly v oblasti archivnictví a výkonu spisové služby.¹⁶⁹

3.2 Povinnosti obcí v oblasti výkonu spisové služby

Spisovou službu v podmínkách obcí je nutno vnímat jako účelný nástroj pro průkazný oběh písemností, nikoliv jako zbytečnou činnost zatěžující orgány obcí při jejich každodenních povinnostech.

Povinnosti obcí vykonávat spisovou službu ve smyslu ZoASS se v průběhu jeho platnosti měnily, a to zejména v souvislosti s elektronizací veřejné správy. V současné době se k původcům s povinností **vést spisovou službu** (resp. spisovou službu tzv. „v plném rozsahu“) řadí:

- hlavní město Praha,

¹⁶⁶ § 54 odst. zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁷ § 54 odst. 3) a § 42 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁸ § 55 odst. 2) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁶⁹ § 79 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

- obce s pověřeným obecním úřadem,
- obce s matričním úřadem,
- obce se stavebním úřadem,
- městské části nebo městské obvody územně členěných statutárních měst, na něž byla statutem přenesena aspoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo stavebním nebo matričním úřadem,
- městské části hlavního města Prahy, na něž byla statutem přenesena aspoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo stavebním nebo matričním úřadem¹⁷⁰.

Tyto obce tak patří mezi **určené původce**. Ve shora uvedeném výčtu zdánlivě „chybí“ obce s rozšířenou působností, avšak jde skutečně pouze o zdání, neboť všechny obce s rozšířenou působností jsou zároveň i obcemi s pověřeným obecním úřadem, a jsou proto zahrnuty pod touto kategorií obcí.

Ostatní obce mají „omezenou“ povinnost výkonu spisové služby (danou výčtem ustanovení ZoASS, jimiž se musí řídit). Ve skutečnosti však jde pouze o úlevy týkající se stavebně technických podmínek spisoven. Všechny ostatní povinnosti související s výkonem spisové služby jsou i u těchto „ostatních“ obcí stejné jako u určených původců. Obce mají možnost volby mezi elektronickou a analogovou podobou vedení spisové služby (výjimku tvoří hlavní město Praha, které vede spisovou službu povinně v elektronické podobě).¹⁷¹

Ve stručnosti lze shrnout:

- **hlavní město Praha** vede spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), má povinné skartační řízení, spisovou službu vede povinně v elektronické podobě;
- **obce s pověřeným obecním úřadem** (tedy i **obce s rozšířenou působností**) vedou spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), mají povinné skartační řízení a mohou si vybrat, zda povedou spisovou službu v listinné (analogové) či elektronické podobě;
- **obce se stavebním úřadem** vedou spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), mají povinné skartační řízení a mohou si vybrat, zda povedou spisovou službu v listinné (analogové) či elektronické podobě;

¹⁷⁰ § 63 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁷¹ KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš, c. d., s. 41–42.

- **obce s matričním úřadem** vedou spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), mají povinné skartační řízení a mohou si vybrat, zda povedou spisovou službu v listinné (analogové) či elektronické podobě;
- **městské části nebo městské obvody územně členěných statutárních měst**, na něž byla statutem přenesena aspoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo stavebním nebo matričním úřadem, vedou spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), mají povinné skartační řízení a mohou si vybrat, zda povedou spisovou službu v listinné (analogové) či elektronické podobě;
- **městské části hlavního města Prahy**, na něž byla statutem přenesena aspoň část působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo stavebním nebo matričním úřadem, vedou spisovou službu dle zákona (v plném rozsahu), mají povinné skartační řízení a mohou si vybrat, zda povedou spisovou službu v listinné (analogové) či elektronické podobě;
- **ostatní obce** vedou spisovou službu dle zákona (v „omezeném“ rozsahu, tj. s výjimkou povinností týkajících se stavebně technických podmínek spisoven), mají povinné skartační řízení a mohou si zvolit, zda spisovou službu povedou v listinné nebo v elektronické podobě.

Při výkonu spisové služby zajišťují obce odbornou správu dokumentů vzniklých z jejich činnosti, tj. dokumentů obcemi vytvořených nebo jim doručených. Jedná se zejména o příjem dokumentů, jejich evidenci, rozdělování a oběh, vyřizování a podepisování, odesílání, ukládání, vyřazování a předávání k archivaci.

Mezi základní úkoly obcí tak patří zejména povinnost:

- **vykonávat spisovou službu v souladu s platnými právními předpisy** (zejména ZoASS a VoPVSS) a v případě, že obec vede spisovou službu v elektronické podobě, i v souladu s NSESSS (v takovém případě je nutno zajistit výkon spisové služby prostřednictvím elektronického systému spisové služby, který odpovídá požadavkům NSESSS);
- **zajistit řádný příjem dokumentů**¹⁷², a to dokumentů doručených jak v listinné (analogové) podobě, tak v podobě digitální (alespoň v datových formátech stanovených jako výstupní datové formáty - např. datové formáty PDF, PNG, TIF, JPEG, MP3, nebo formáty dokumentů, které jsou výstupem z autorizované

¹⁷² § 64 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů; § 2 až § 6 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

konverze dokumentů obsažených v datové zprávě¹⁷³), včetně fungování podatelny (podatelen) a zajištění převodu dokumentů z digitální podoby do listinné (analogové) podoby a naopak¹⁷⁴;

- **zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů**¹⁷⁵;
- **řádně označovat dokumenty** – jednoznačným identifikátorem, který musí být neoddělitelně spojen s dokumentem¹⁷⁶ (v případě dokumentu v listinné podobě může jít o otisk podacího razítka, v případě dokumentu v digitální podobě je jednoznačným identifikátor s dokumentem spojen prostředky elektronického systému spisové služby);
- **vést evidenci dokumentů**¹⁷⁷ – v základní evidenční pomůcce, jíž je v případě, kdy obec vykonává spisovou službu v elektronické podobě, elektronický systém spisové služby, a v případě, kdy obec vykonává spisovou službu v listinné (analogické) podobě, podací deník; za podmínek stanovených právními předpisy se dokumenty evidují v samostatné evidenční pomůcce (samostatné evidenci dokumentů);
- **označovat dokumenty čísly jednacími a příp. evidenčními čísly ze samostatné evidence dokumentů**¹⁷⁸ – číslo jednací je nutno přidělovat všem evidovaným dokumentům, číslo jednací musí obsahovat zkratku označení obce, pořadové číslo zápisu dokumentu v základní evidenční pomůcce a označení kalendářního roku, popř. zkratku označení organizační součásti obce, příp. jiné znaky charakterizující dokument; pokud obec vede některé dokumenty v samostatné evidenci (např. dokumenty ekonomického charakteru, smlouvy), je nutno jim přiřadit evidenční číslo z této evidence;
- **vyřizovat, vyhotovovat a odesílat dokumenty**¹⁷⁹ – nutno dodržovat pravidla podepisování a používání razítek;

¹⁷³ § 23 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁴ § 6 odst. 1) a 2) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁵ § 2 odst. 3) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁶ § 64 odst. 2) a § 64a zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů; § 7 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁷ § 64 odst. 3) až 8) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů; § 8 až § 10 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁸ § 11 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁷⁹ § 65 a § 67 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů; § 16, § 17, § 18 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

- **ukládat dokumenty a opatřovat je skartačními znaky podle spisového a skartačního plánu**¹⁸⁰ – skartační znak vyjadřuje hodnotu dokumentu podle jeho obsahu a označuje způsob posouzení dokumentu ve skartačním řízení, skartačními znaky jsou znaky „A“ (archiv), „S“ (stoupa), „V“ (výběr); skartačním znakem „A“ se označují dokumenty trvalé hodnoty, které se do skartačního řízení zařazují s návrhem k vybrání za archiválii, skartačním znakem „S“ se označují dokumenty bez trvalé hodnoty, které se do skartačního řízení zařazují s návrhem na zničení, skartačním znakem „V“ se označují dokumenty, které se ve skartačním řízení posoudí a navrhnou k vybrání za archiválii nebo ke zničení; za skartačním znakem se uvádí skartační lhůta vyjádřená číslem, počátek běhu skartační lhůty stanoví tzv. spouštěcí událost, kterou se rozumí vyřízení dokumentu nebo uzavření spisu; skartační lhůta se určuje počtem celých roků počítaných od počátku kalendářního roku následujícího po roce, v němž nastala spouštěcí událost, maximální skartační lhůta může být 100 let, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak¹⁸¹;
- **vydat spisový řád**¹⁸², jakožto základní vnitřní předpis obce v oblasti výkonu spisové služby; spisový řád musí být v souladu s platnými právními předpisy a normami a musí odrážet skutečný stav; povinnou součástí je spisový a skartační plán který musí obsahovat seznam typů dokumentů roztríděných do věcných skupin s vyznačenými spisovými znaky, skartačními znaky a skartačními lhůtami (spisový a skartační plán je nutno bezodkladně po jeho vydání nebo změně zaslat příslušnému archivu – státnímu oblastnímu archivu); spisový řád vydává tajemník obecního úřadu (v obcích, kde se zřizuje tato funkce a je obsazena), nebo starosta obce (v obcích, kde se funkce tajemníka obecního úřadu nezřizuje nebo není tajemník ustanoven)¹⁸³.

Působnosti stanovené ZoASS a jeho prováděcími právními předpisy vykonávají obce v rámci samosprávy, tzn. v **samostatné působnosti**, neboť tyto činnosti nejsou zákonem označeny za přenesenou působnost obcí a v souladu s ust. § 8 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), platí, že pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, jde vždy o působnost samostatnou. Totéž lze dovodit i ve vztahu k působnosti archivů územních samosprávných celků, s výjimkou

¹⁸⁰ § 15 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

¹⁸¹ § 66 odst. 5) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸² § 66 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸³ § 110 odst. 3) a odst. 4) písm. e) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Archivu hlavního města Prahy a archivů měst Brna, Ostravy, Plzně a Ústí nad Labem, u nichž jsou některé činnosti výslovně označeny za výkon přenesené působnosti¹⁸⁴.

3.3 Kontrola výkonu spisové služby u obcí

Přestože výkon spisové služby u obcí spadá do oblasti jejich samostatné působnosti, podléhá kontrole, a to jak vnitřní, tak i vnější.

Vnitřní kontrolu provádí samotný původce (obec), a to dle vlastních vnitřních předpisů (např. organizační řád, spisový řád) nebo na základě povinností plynoucích ze zvláštních právních předpisů¹⁸⁵. V případě, že kontrola výkonu spisové služby není v žádném interním předpisu obce delegována, náleží tomu, pod jehož řídicí pravomoc část výkonu spisové služby spadá. Za celkovou vnitřní kontrolu výkonu spisové služby odpovídá starosta obce.

ZoASS pracuje v souvislosti s výkonem kontrolní činnosti s pojmy „dohled“ a „kontrola“ (vnější kontrola). V případě, že obec zřídí správní archiv¹⁸⁶, dohlíží správní archiv na výkon spisové služby u svého zřizovatele (u obce); stejný „vnitřní“ dohled vykonávají archivy územních samosprávních celků¹⁸⁷.

Státní oblastní archiv vykonává dohled (státní dohled, „vnější“ dohled) na provádění skartačních řízení u obce. Pokud není dohled umožněn, je to klasifikováno jako správní delikt s možností uložení sankce – pokuty až do výše 200.000,-Kč¹⁸⁸. Správní delikt projednává v prvním stupni a pokuty ukládá státní oblastní archiv; odvolacím orgánem je Ministerstvo vnitra¹⁸⁹.

Vnější kontrola může být objednána původcem (tzv. „externí audit“) nebo je prováděna kontrolními orgány podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), a to na základě ZoASS nebo zákonů zvláštních (v takovém případě se nejedná o kontrolu výkonu spisové služby podle ZoASS, nýbrž o kontrolu dodržování jiných právních předpisů, např. na úseku ochrany osobních údajů či poskytování informací).

¹⁸⁴ § 79 odst. 3) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸⁵ Např. zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

¹⁸⁶ § 69 odst. 2) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸⁷ § 55 odst. 1) písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸⁸ § 74 odst. 10) a odst. 11) písm. b) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁸⁹ § 49 odst. 1) písm. m) a § 44 písm. c) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

Výkon spisové služby jako takový u obcí kontrolují státní oblastní archivy. Zásady kontroly stanovuje zjm. zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), podpůrně státní oblastní archivy využívají metodické pomůcky zpracováváné především Ministerstvem vnitra.

Pro kontrolu výkonu spisové služby vedené prostřednictvím elektronického systému spisové služby u veřejnoprávních původců zveřejnilo Ministerstvo vnitra metodický návod z října 2016, který má sloužit nejen kontrolním orgánům k výkonu kontrolní činnosti, ale i samotným původcům k ověření jejich základních povinností při vedení spisové služby v elektronických systémech¹⁹⁰. Metodický návod obsahuje základní požadavky na výkon spisové služby podle platné právní úpravy a je strukturován podle věcných oblastí do šestnácti kapitol, v nichž jsou v jednotlivých bodech formulovány otázky (zákonné požadavky), k nimž je vždy přiřazena poznámka (popis a vysvětlení zákonného požadavku) a odkaz na právní předpis (z něhož vyplývá zákonný požadavek).

Obec v postavení kontrolované osoby je oprávněna mj. požadovat po kontrolujícím předložení pověření ke kontrole a dalšího dokumentu, který dokládá, že se jedná o osobu uvedenou v pověření ke kontrole, namítat podjatost kontrolujícího nebo přizvané osoby, seznámit se s obsahem protokolu o kontrole a podávat námítky proti kontrolním zjištěním uvedeným v protokolu o kontrole. Naproti tomu je povinna vytvořit podmínky pro výkon kontroly, poskytnout kontrolujícímu součinnost a umožnit kontrolujícímu výkon kontroly.¹⁹¹

V rámci kontroly je kontrolující oprávněn rozhodnutím zakázat činnosti, které by mohly způsobit poškození nebo zničení dokumentů nebo archiválií, nebo uložit opatření k odstranění zjištěných nedostatků a k jejich nápravě. Proti rozhodnutí kontrolujícího se lze odvolat, odvolání nemá odkladný účinek.¹⁹²

Pokud obec jako kontrolovaná osoba nesplní některou ze svých povinností vůči kontrolujícímu, dopouští se správního deliktu, za nějž lze uložit sankci – pokutu až do výše do 500.000,-Kč (v případě neposkytnutí součinnosti kontrolujícímu činí pokuta maximálně 200.000,-Kč)¹⁹³.

Jak vyplývá z výročních zpráv o činnosti archivů, které jsou zveřejňovány jednotlivými státními oblastními archivy, kontroly vykonávané podle ZoASS u obcí jsou

¹⁹⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. *Metodický návod pro kontrolu výkonu spisové služby vedené prostřednictvím elektronického systému spisové služby u veřejnoprávních původců*. mvcr.cz [online]. říjen 2016 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spisova-sluzba-metodiky.aspx>.

¹⁹¹ § 10 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

¹⁹² § 72 odst. 2) a 3) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁹³ § 16 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

zaměřeny na plnění povinností vyplývajících ze ZoASS a jeho prováděcích právních předpisů, především na povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií, na zásady vedení spisové služby, způsob uložení a evidence dokumentů, pravidelné provádění skartačního řízení, existenci a náležitosti spisového řádu a stavebně-technické a bezpečnostní podmínky spisoven. Většina kontrol je vykonávána na základě plánu kontrolní činnosti, ojediněle jde o kontroly reagující na podněty jiných osob.

Mezi nejčastější zjištěná pochybení patří zejména:

- nedostatky v označování dokumentů – podacího razítka neodpovídá platným právním předpisům, popř. absence podacího razítka, dokumenty nejsou nijak označovány; chyby v přidělování spisových a skartačních znaků, popř. neoznačování dokumentů a spisů spisovými a skartačními znaky a lhůtami;
- neprovádění autorizovaná konverze podle ust. § 69a ZoASS;
- nedostatky v evidenci dokumentů – nedůsledná evidence spisů a vedení podacího deníku, popř. absence podacího deníku;
- nedostatky v ukládání dokumentů – dokumenty nejsou ukládány podle spisového plánu; neexistence prostor pro spisovnu, nedostatky v zabezpečení prostor pro spisovnu, neexistence evidence dokumentů uložených ve spisovně;
- chyby ve spisovém řádu – spisový řád není v souladu s platnými právními předpisy, nebo není aktualizován na faktický stav, není stanoven postup při spisové rozluce či podrobnosti výkonu spisové služby v mimořádné situaci;
- nedůsledné dodržování ustanovení spisového řádu;
- spisový a skartační plán neodpovídá platným právním předpisům, není zasílán na vědomí archivu;
- nezveřejňování povinných údajů o podatelně na úřední desce;
- neexistence evidence úředních razítek;
- neexistence evidence o zapůjčování a nahlížení do spisů;
- nedůsledné a nekoordinované provádění skartačního řízení, popř. neprovádění skartačního řízení (buď vůbec, nebo ve stanovených lhůtách);
- dokumenty, u nichž proběhly skartační lhůty, nejsou nabídnuty k výběru a předání do archivu.

Rozsah a četnost kontrolní činnosti na úseku archivnictví a spisové služby zaměřené na obce jsou u jednotlivých státních oblastních archivů poměrně rozdílné a závisí pravděpodobně z velké části na personální obsazenosti archivu, velikosti jeho správního obvodu a objemu dalších činností, které musí archiv zabezpečit. V naprosté většině případů

jsou v rámci kontrol u obcí zjišťovány závady, a to i poměrně zásadního charakteru. I přes tuto skutečnost jsou však v minimální míře ukládány sankce (pokuty), a to zejména v těch případech, kdy jde o první kontrolu v dané oblasti u konkrétní obce a obec přislíbí zjednaní nápravy.

Poznatky z kontrol naznačují, že mnoho obcí má s dodržováním pravidel výkonu spisové služby problémy a že se tato problematika – s ohledem na povinnost zabezpečit chod řady jiných agend – často ocitá až na pokraji jejich zájmu. Za pozitiva probíhajících kontrol u obcí ze strany státních oblastních archivů lze zcela jistě označit zvýšení povědomí představitelů obcí o povinnostech v této oblasti, zintenzivnění komunikace mezi archivy a obcemi a snahu řešit neuspokojivý stav výkonu spisové služby.

Vedle kontrolní činnosti poskytují státní oblastní archivy obcím v mnoha případech také metodickou pomoc zaměřenou zejména na předcházení chybám při výkonu spisové služby, na sestavování skartačních návrhů, tvorbu spisových řádů a posouzení stavebně technických podmínek spisoven.

3.4 Sankce za porušení povinností v oblasti archivnictví a spisové služby u obcí

Neoprávněné nakládání s archiváliemi (např. poškození nebo zničení archiválie nebo dokumentu, vyvezení archiválie z území České republiky bez povolení, nezabezpečení péče o archiválii, neoznámení převodu vlastnického práva k archiválii nebo uzavření smlouvy o její úschově, nezajištění konzervace nebo restaurování poškozené nebo ohrožené archivní kulturní památky nebo národní kulturní památky) je postihováno a sankcionováno podle ZoASS, a to i v případě obcí (jakožto právnických osob), pokud jsou vlastníky či držiteli archiválií¹⁹⁴.

V případě, že obec:

- neuchová dokument (dokumenty),
- neumožní výběr archiválie,
- neprovede skartační řízení nebo neumožní dohled na provádění skartačního řízení a výběr archiválií ve skartačním řízení,
- v rozporu s ust. § 63 ZoASS nevykonává spisovou službu,
- v rozporu s § 66 odst. 1) ZoASS nevydá spisový řád nebo spisový a skartační plán,

¹⁹⁴ § 74 odst. 1) až 5) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

- v rozporu s § 66 odst. 2) ZoASS neoznačuje dokumenty podle skartačního řádu a spisového a skartačního plánu spisovými znaky, skartačními znaky a skartačními lhůtami,
- nedodrží podmínky pro ukládání dokumentů podle § 68 ZoASS, nebo
- v rozporu s § 68 odst. 1) ZoASS neukládá dokumenty podle spisového a skartačního plánu,

dopouští se správního deliktu. Sankcí za uvedené správní delikty je pokuta, kterou lze uložit až do výše 200.000,-Kč. Při určení výše pokuty se přihlíží k závažnosti správního deliktu (zejména ke způsobu jeho spáchání, jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán).¹⁹⁵ Ke zproštění odpovědnosti za správní delikt může dojít v případě, že obec prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila. Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže o něm nebylo zahájeno řízení do dvou let ode dne, kdy se o něm správní orgán dozvěděl, nejpozději však do dvaceti let ode dne, kdy byl spáchán.¹⁹⁶

K projednání správních deliktů na úseku spisové služby jsou v prvním stupni příslušné státní oblastní archivy; odvolacím orgánem je Ministerstvo vnitra¹⁹⁷.

Ke skutkové podstatě správního deliktu dle ust. § 74 odst. 9) písm. a) ZoASS („v rozporu s ust. § 63 ZoASS nevykonává spisovou službu“) se vzhledem k jeho ne úplně jasnému obsahu (nebylo zřejmé, zda je postižitelné pouze nevykonávání spisové služby vůbec, nebo i nesprávný výkon spisové služby) vyjádřilo Ministerstvo vnitra, přičemž ve svém stanovisku uvedlo následující: „Ustanovení § 63 stanoví nejen primární povinnost veřejnoprávního původce vykonávat spisovou službu (odstavce 1 a 2), nýbrž též způsob výkonu spisové služby (elektronická nebo listinná podoba apod., odstavce 3 a 4). Jinými slovy ustanovení § 63 stanoví kromě povinnosti spisovou službu (vůbec) vykonávat též podmínky výkonu spisové služby. Ustanovení 63 tedy stanoví několik různých právních povinností, které jsou uloženy rozdílným adresátům, resp. rozdílným veřejnoprávním původcům, kteří jsou v případě jejich porušení subjekty správního deliktu (pachateli). K naplnění znaků skutkové podstaty správního deliktu podle § 74 odst. 9 písm. a) zákona č. 499/2004 Sb. tedy může dojít porušením některé z povinností stanovených v § 63, tedy porušením alespoň jedné z těchto povinností. Takovým porušením se rozumí, že

¹⁹⁵ § 74 odst. 6), 7), 9) a 10), § 75 odst. 2) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁹⁶ § 75 odst. 1) a 3) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

¹⁹⁷ § 49 odst. 1) písm. m) a § 44 písm. c) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

veřejnoprávní původce spisovou službu buď vůbec nevykonává (a porušuje tedy odstavec 1 nebo 2), nebo ji sice vykonává, avšak jiným než zákonem stanoveným způsobem (a porušuje tedy odstavec 3 nebo 4) – například ji nevykonává v elektronické podobě v elektronickém systému spisové služby, nebo nezajistí, aby tento systém splňoval požadavky stanovené národním standardem pro elektronické systémy spisové služby, anebo nezajistí, aby elektronický systém spisové služby umožňoval výběr archiválií, apod.“¹⁹⁸. Uvedeného správního deliktu se tak obec dopustí nejenom za situace, kdy vůbec nevykonává spisovou službu, nýbrž také tehdy, pokud sice spisovou službu vede, avšak v rozporu se zákonem (v zásadě tehdy, pokud poruší jakoukoliv povinnost při výkonu spisové služby).

¹⁹⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. *Stanovisko k výkladu skutkové podstaty správního deliktu podle § 74 odst. 9 písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, č. j. MV- 16437-5/AS-2016*. mvcr.cz [online]. 30.3.2016 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dotazy-a-stanoviska.aspx>.

4. Průzkum plnění povinnosti obcí zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů

Každá obec je povinna zajistit příjem dokumentů. Místem pro příjem dokumentů je **podatelna**¹⁹⁹, jíž může (avšak nemusí) být specializované pracoviště nebo podací místo. Není vyloučeno, aby podatelen bylo více; záleží vždy na konkrétních podmínkách a vnitřní organizaci obce (resp. obecního úřadu), jakým způsobem bude zajištěn řádný a efektivní chod podatelny. U menších obcí tak nebývá zřízena ani samostatná (oddělená) místnost pro příjem dokumentů, funkci podatelny plní starosta obce nebo určený zaměstnanec obce.

Podatelna je povinna přijmout veškeré doručené dokumenty bez ohledu na typ odesílatele, způsob a místo odeslání nebo druh dokumentu (listinný nebo v elektronické podobě, specifickým typem „dokumentu“, resp. podání, může být i ústní sdělení do protokolu)²⁰⁰. Pokud je dokument předán (doručen) mimo podatelnu, nemůže obec jeho přijetí odmítnout a musí bezodkladně zajistit jeho řádné předání podatelně²⁰¹.

V současné době se stále častěji objevují podání v digitální podobě. V takovém případě je nutno učinit taková opatření, aby byl zajištěn jejich příjem alespoň v datových formátech stanovených jako výstupní datové formáty nebo formáty dokumentů, které jsou výstupem z autorizované konverze dokumentů obsažených v datové zprávě²⁰². Povinně přijímanými výstupními datovými formáty stanovenými VoPVSS jsou v současné době: PDF/A, PNG, TIF/TIFF, JPEG/JFIF, MPEG-2, MPEG-1, GIF, MP2, MP3, WAV, PCM, XML. Pokud obec umožní příjem dokumentů v digitální podobě i v dalších datových formátech (kromě vyjmenovaných povinných), je nutno z hlediska informovanosti zveřejnit přehled těchto formátů na úřední desce, popř. na internetových stránkách obce. Stejným způsobem je třeba zveřejnit informaci o tom, že obec přijímá dokumenty v digitální podobě na přenosných technických nosičích dat (např. na CD, DVD, flash), pokud se obec pro příjem dokumentů v této podobě rozhodne (není to její povinností).²⁰³

Podatelna musí být vybavena tak, aby byla schopna v souladu s platnými právními předpisy doručené listinné i digitální dokumenty převzít, ověřit jejich náležitosti a zavést je

¹⁹⁹ § 2 odst. 1) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

²⁰⁰ BROM, Bohumír. *Spisová a archivní služba ve veřejném a soukromém sektoru: praktická příručka pro správu dokumentů*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013. ISBN 978-80-7201-913-7. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

²⁰¹ § 2 odst. 1) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

²⁰² § 23 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

²⁰³ § 64 odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů; § 2 odst. 3) písm. f) a g) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

do systému spisové služby, a to bez ohledu na to, zda obec spisovou službu vede v listinné nebo elektronické podobě.

Příjem dokumentu a funkce podatelny tak mají zásadní význam v systému spisové služby, neboť podatelna je místem, kde dokument do celého systému vstupuje, a od kvality tohoto vstupu se dále odvíjí i úroveň a funkčnost dalších návazných kroků v rámci správy tohoto dokumentu. Důležitost těchto okolností je vyjádřena nejenom poměrně podrobným popisem jednotlivých kroků veřejnoprávních původců při příjmu dokumentů ve VoPVSS, nýbrž také výslovně zakotvenou povinností zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů; ověření plnění této povinnosti ze strany obcí je cílem této části práce.

4.1 Právní východiska pro plnění povinnosti ze strany obcí

Jednou z povinností veřejnoprávních původců (s výjimkou těch veřejnoprávních původců, u nichž to neumožňuje zvláštní povaha jejich působnosti) je **povinnost zveřejnit na své úřední desce, a nezřizují-li ji, na svých internetových stránkách, informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů**, a to minimálně²⁰⁴:

- a) **adresu pro doručování dokumentů v analogové podobě**, která je současně adresou pro doručování dokumentů v digitální podobě doručovaných na přenosných technických nosičích dat,
- b) **úřední hodiny podatelny**,
- c) **elektronickou adresu podatelny**, kterou je adresa elektronické pošty,
- d) **identifikátor datové schránky**, má-li ji veřejnoprávní původce zřízenou a zpřístupněnou, popřípadě identifikátory dalších datových schránek, má-li je veřejnoprávní původce zřízeny a zpřístupněny, spolu s informací o vnitřní organizační jednotce, agendě nebo činnosti původce, pro které jsou další datové schránky určeny,
- e) **další možnosti elektronické komunikace**, pokud je veřejnoprávní původce připouští,
- f) **přehled dalších datových formátů dokumentů** obsažených v datové zprávě, ve kterých veřejnoprávní původce přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických, popřípadě jiných parametrů,

²⁰⁴ § 2 odst. 3) vyhlášky Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

- g) **přehled přenosných technických nosičů dat**, na kterých veřejnoprávní původce přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických parametrů,
- h) **způsob nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn** výskyt chybného datového formátu nebo počítačového programu, který je způsobilý přivodit škodu na informačním systému nebo na informacích zpracovávaných veřejnoprávním původcem (**škodlivý kód**),
- i) **důsledky doručení vadného dokumentu v analogové podobě** (dokument je neúplný nebo nečitelný) **a vadného dokumentu v digitální podobě** (dokument včetně datové zprávy, v níž je obsažen, je neúplný, nelze jej zobrazit uživatelsky vnímatelným způsobem, není v datovém formátu, ve kterém obec přijímá dokumenty v digitální podobě, nebo není uložen na přenosném technickém nosiči dat, na kterém obec přijímá dokumenty v digitální podobě).

Uvedená informační povinnost je veřejnoprávním původcům uložena s účinností od 1.8.2012 (ode dne účinnosti VoPVSS), avšak v obdobné podobě vyplývala i z dřívějších právních předpisů. Dle ust. § 3 odst. 1) **nařízení vlády č. 495/2004 Sb.**, kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), které **pozbylo účinnosti dne 30.6.2012**, byl orgán veřejné moci povinen zveřejnit na své úřední desce, pokud ji měl zřízenou, a též způsobem umožňujícím dálkový přístup informace potřebné k doručování datových zpráv orgánu veřejné moci; těmito informacemi byly alespoň:

- a) elektronická adresa elektronické podatelny a údaj o tom, zda je určena pro příjem všech datových zpráv nebo pouze datových zpráv určitého, předem stanoveného obsahu,
- b) kontaktní údaje pro přijímání datových zpráv na technických nosičích,
- c) případné další možnosti doručování datových zpráv, zejména prostřednictvím technického zařízení v sídle orgánu veřejné moci či v jeho organizačních jednotkách,
- d) pravidla potvrzování doručení datových zpráv podle zvláštního právního předpisu včetně vzoru datové zprávy, kterou se doručení potvrzuje,
- e) technické parametry datových zpráv, pro jejichž přijetí má elektronická podatelna technické a programové vybavení, a technické parametry technických nosičů, na nichž lze předávat orgánu veřejné moci datové zprávy,

- f) postup orgánu veřejné moci v případě, že u přijaté datové zprávy je zjištěn výskyt počítačového programu, který je způsobilý přivodit škodu na informačním systému nebo na informacích zpracovávaných orgánem veřejné moci, nebo chybný formát zprávy, který může takovou škodu způsobit,
- g) způsob vyřizování dotazů týkajících se provozu elektronické podatelny,
- h) aktuální seznam zaměstnanců, kteří jsou oprávněni činit právní úkony v oblasti orgánů veřejné moci, s uvedením příjmení, jména, popřípadě jmen a zařazení těchto zaměstnanců a
- i) seznam právních předpisů, podle kterých je možné vůči orgánu veřejné moci činit právní úkony v elektronické podobě a náležitosti těchto úkonů, zejména náležitosti týkající se použití uznávaného elektronického podpisu.

Podle důvodové zprávy k VoPVSS „navrhovaná úprava s některými změnami přejímá dosavadní úpravu povinnosti původců zveřejňovat informace o údajích potřebných k doručování dokumentů stanovené v dosavadním § 3 nařízení vlády č. 495/2004 Sb.“, přičemž rozsah údajů je „stanoven tak, aby bylo možné jednoznačné doručení dokumentu odesílatelem“ a „nově se do seznamu zveřejňovaných informací, a to na základě dlouhodobých zkušeností z praxe, doplňuje informace o důsledcích přijetí neúplného anebo poškozeného dokumentu v analogové podobě nebo dokumentu v digitální podobě, z nichž nelze určit, kdo jej odeslal; uvedená informace má velkou uživatelskou hodnotu pro odesílatele dokumentu, neboť může předvídat účinky takto chybně zaslaného dokumentu“²⁰⁵.

Z porovnání obou shora uvedených právních úprav (dle zrušeného nařízení vlády č. 495/2004 Sb. a dle platné VoPVSS) vyplývá, že VoPVSS v současné době ukládá veřejnoprávním původcům zveřejňovat v zásadě dosti odlišné údaje, než tak činilo nařízení vlády č. 495/2004 Sb. Nově je informační povinnost založena ve vztahu k adrese pro doručování dokumentů v analogové podobě, úředním hodinám podatelny, identifikátoru datové schránky, dalším možnostem elektronické komunikace, přehledu dalších datových formátů dokumentů obsažených v datové zprávě a důsledkům doručení vadného dokumentu v analogové podobě a v digitální podobě; naopak z povinnosti zveřejnění jsou vypuštěna pravidla potvrzování doručení datových zpráv včetně vzoru datové zprávy, kterou se doručení potvrzuje, způsob vyřizování dotazů týkajících se provozu elektronické

²⁰⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. *Důvodová zpráva k vyhlášce Ministerstva vnitra o podrobnostech výkonu spisové služby (vyhláška č. 259/2012 Sb.)*, s. 33–34. ahmp.cz [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.ahmp.cz/page/docs/vyhlaska-spisova-dz-20120625.pdf>.

podatelny, aktuální seznam zaměstnanců, kteří jsou oprávněni činit právní úkony v oblasti orgánů veřejné moci, a seznam právních předpisů, podle kterých je možné vůči orgánu veřejné moci činit právní úkony v elektronické podobě a náležitosti těchto úkonů.

Informační povinnosti ve VoPVSS je v několika aspektech formulována alternativně (povinnost informace zveřejnit, pokud nejde o veřejnoprávního původce, u něhož to neumožňuje zvláštní povaha jeho působnosti; povinnost informace zveřejnit na úřední desce, popř. na internetových stránkách, pokud veřejnoprávní původce svou úřední desku nezřizuje; uvést identifikátor datové schránky, pokud ji má veřejnoprávní původce zřízenou a zpřístupněnou). Ve vztahu k obcím lze na všechny tyto tři alternativy nalézt jednoznačnou odpověď, resp. mezi nastolenými alternativami nalézt jednoznačnou volbu.

Obce jsou veřejnoprávními původci, u nichž povaha jejich působnosti umožňuje zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů, proto **jsou povinny splnění tohoto úkolu zabezpečit**. Tomuto konstatování nebrání skutečnost, že jde o povinnost, která není uložena zákonem, nýbrž podzákonným právním předpisem (vyhláškou Ministerstva vnitra), a to ve vztahu k výkonu samostatné působnosti obce; při výkonu samostatné působnosti se obce řídí nejenom zákony, ale i jinými právními předpisy vydanými na základě zákona (s výjimkou vydávání obecně závazných vyhlášek, kdy je pro ně závazný pouze zákon)²⁰⁶.

Poněkud problematickou se může jevit otázka způsobu, resp. **místa zveřejnění** (úřední deska nebo internetové stránky). Působnosti vyplývající pro obce, jakožto veřejnoprávní původce, ze ZoASS a jeho prováděcích právních předpisů spadají do samosprávy (samostatné působnosti) obcí. Žádným právním předpisem však není obcím, jakožto veřejnoprávním korporacím, výslovně uložena povinnost zřídit si úřední desku ani vlastní internetové stránky.

Institut úřední desky upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, a to ve vztahu ke správním orgánům, když stanovuje, že „každý správní orgán zřizuje úřední desku, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná“ s tím že „pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna úřední deska“ a „obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup“²⁰⁷. K tomu, aby mohl být obsah úřední desky zveřejňován způsobem umožňujícím dálkový přístup, měla by mít obec zřízeny internetové stránky, popř. má možnost uzavřít s obcí s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu má

²⁰⁶ § 35 odst. 3) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení); § 16 odst. 4), § 18 odst. 2) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

²⁰⁷ § 26 odst. 1) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

sídlo, veřejnoprávní smlouvu o zveřejňování obsahu úřední desky způsobem umožňujícím dálkový přístup²⁰⁸. S existencí úřední desky v podmínkách obcí pracují i další právní předpisy, mj. také zákon o obcích a zákon o hlavním městě Praze, které v této souvislosti používají zcela v kontextu s právní úpravou založenou správním řádem pojem „úřední deska obecního úřadu“ a „úřední deska Magistrátu hlavního města Prahy“²⁰⁹, popř. „úřední deska úřadu městského obvodu nebo městské části“ (nikoliv tedy označení „úřední deska obce“ „nebo úřední deska hlavního města Prahy“).

Uvedenou problematikou se zabýval i Poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu, který vyslovil názor, že „§ 26 odst. 1 správního řádu v případě územních samosprávných celků nahrazuje v plném rozsahu ustanovení zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o hl. m. Praze upravujících dosud úřední desku, vztahuje se tedy toto ustanovení (včetně věty třetí) na úřední desku jako takovou, nikoliv tedy jen na úřední desku pro účely správního řádu“²¹⁰. Z tohoto stanoviska lze dovodit, že za úřední desku veřejnoprávního původce v podmínkách obcí lze považovat úřední desku obecního úřadu podle správního řádu. Ve vztahu k místu zveřejnění informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů obcemi lze proto konstatovat, že tyto **informace má obec zveřejnit na úřední desce obecního úřadu**, neboť každá obec je povinna mít zřízenou úřední desku obecního úřadu podle správního řádu, a vzhledem ke skutečnosti, že obsah úřední desky je nutno zveřejnit i dálkovým způsobem, rovněž tak **i na tzv. „elektronické úřední desce“**.

Pokud jde o **datové schránky**, všechny obce mají přímo ze zákona (automaticky) zřízenou a zpřístupněnou datovou schránku²¹¹.

4.2 Cíl průzkumu

Cílem průzkumu bylo na vzorku obcí zjistit, zda a v jakém rozsahu a kvalitě obce plní povinnost zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů, tzn. nalézt odpovědi na následující otázky:

²⁰⁸ § 26 odst. 3) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

²⁰⁹ Např. § 12 odst. 1), § 39 odst. 1) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení); 36 odst. 1), § 45 odst. 4) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

²¹⁰ Ministerstvo vnitra České republiky. *Závěr č. 14 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 3. 10. 2005 - Výklad § 26 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.* mvcr.cz [online]. 2003 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravni-mu-radu.aspx>.

²¹¹ § 6 odst. 1) zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

- **Otázka č. 1:** Zveřejňují obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů?
- **Otázka č. 2:** Pokud obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů zveřejňují, na jakém místě tak činí – na úřední desce obecního úřadu (elektronické úřední desce) nebo alespoň na jiném místě na internetových stránkách obce?
- **Otázka č. 3:** Pokud obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů zveřejňují, v jakém rozsahu tak činí – alespoň v rozsahu, v jakém mají tuto povinnost uloženu právními předpisy?

4.3 Způsob provádění průzkumu

S ohledem na skutečnost, že obce mají povinnost informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů zveřejnit i na elektronické úřední desce, nebyla pro průzkum zvolena forma dotazníkového šetření ani osobních shlednutí úředních desek ve fyzické podobě. Údaje byly vyhledávány nahlédnutím na elektronické úřední desky obecních úřadů prostřednictvím internetových stránek obcí nebo případně (resp. v naprosté většině případů) z jiných částí internetových stránek obcí. Popis cesty k údajům je vždy zaznamenán.

Vyhledávání údajů probíhalo v době od 31.3.2017 do 27.4.2017.

Výběr obcí, které byly podrobeny zkoumání, byl zúžen na některé obce nacházející se ve Středočeském kraji. Středočeský kraj patří velikostí území, počtem obcí i počtem obyvatel mezi největší kraje České republiky. Jeho rozloha (11.015 km²) zabírá 14 % území státu. V kraji se nachází 2 statutární města (Kladno a Mladá Boleslav), 26 obcí s rozšířenou působností a 55 obcí s pověřeným obecním úřadem. Celkem tvoří území kraje 1.144 obcí, největší počet obcí je soustředěn v okrese Příbram (121 obcí) a nejmenší v okrese Mělník (69 obcí). Statut města má přidělen 83 obcí.²¹²

Z obcí Středočeského kraje bylo metodou náhodné volby vybráno vždy několik obcí z téže kategorie obcí v závislosti na rozsahu výkonu státní správy. Průzkum byl prováděn celkem u **58 obcí**, což činí 5,07 % celkového počtu obcí Středočeského kraje, a to u:

- **2 statutárních měst**
 - statutární město Kladno
 - statutární město Mladá Boleslav

²¹² Středočeský kraj. *Základní informace o kraji*. kr-stredocesky.cz [online]. 2017 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj/home>.

- **12 obcí s rozšířenou působností**
 - město Příbram
 - město Kutná Hora
 - město Mělník
 - město Beroun
 - město Kralupy nad Vltavou
 - město Říčany
 - město Vlašim
 - město Lysá nad Labem
 - město Dobříš
 - město Mnichovo Hradiště
 - město Český Brod
 - město Votice
- **14 obcí s pověřeným obecním úřadem**
 - město Roztoky
 - město Hostivice
 - město Benátky nad Jizerou
 - město Týnec nad Sázavou
 - město Odolena Voda
 - město Unhošť
 - město Jílové u Prahy
 - město Rožmitál pod Třemšínem
 - město Sázava
 - město Sadská
 - město Uhlířské Janovice
 - město Velvary
 - město Týnec nad Labem
 - město Mšeno
- **11 obcí se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem**
 - město Kosmonosy
 - město Bystřice

- obec Čerčany
 - město Žebrák
 - obec Nučice
 - město Zásmyky
 - městys Divišov
 - městys Škvorec
 - městys Senomaty
 - městys Liteň
 - městys Březno
- **19 obcí se základní působností**
- obec Vitice
 - obec Jankov
 - obec Dolany nad Vltavou
 - městys Vysoký Chlumeč
 - obec Lidice
 - obec Sány
 - obec Pletený Újezd
 - obec Prosenická Lhota
 - obec Stašov
 - obec Černíny
 - obec Onomyšl
 - obec Felbabka
 - obec Řendějov
 - obec Sádek
 - obec Korkyně
 - obec Loucká
 - obec Řeřichy
 - obec Řitonice
 - obec Košice.

Výběr obcí byl prováděn prostřednictvím informačního systému ePUSA, který je provozován jako společný projekt krajů České republiky pod záštitou Asociace krajů

České republiky²¹³. Z tohoto informačního systému byl získáván přístup na internetové stránky jednotlivých obcí, kde byla prioritně vyhledávána úřední deska (elektronická úřední deska) a ověřováno pomocí elektronického vyhledávače (klíčové slovo „podatelna“), zda se na úřední desce nacházejí hledané informace; v případě, že informace nebyly na úřední desce dohledány, bylo vyhledávání rozšířeno na celé internetové stránky obce. V případě, že se na klíčové slovo „podatelna“ žádné informace nezobrazily, byly internetové stránky prohledávány fyzicky v částech, kde bylo možno předpokládat výskyt hledaných informací (sekce „kontakt/y“, „obecní úřad“, „povinně zveřejňované informace“).

Pokud byly informace dohledány, bylo zjišťováno, v jakém rozsahu jsou informace zveřejněny (porovnáním s rozsahem právní povinnosti).

Získané údaje u jednotlivých obcí byly zaznamenány do tabulek (pro každou obec byla zpracována samostatná tabulka). Tabulky jsou rozděleny do čtyř částí: „Obec“, „Zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů“, „Povinný obsah zveřejněných informací“ a „Další zveřejněné informace – nepovinné“. V části „Obec“ jsou zaznamenány základní údaje o obci relevantní pro tuto práci (název, počet obyvatel, kategorie a okres²¹⁴). V části „Zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů“ jsou uváděny údaje o tom, zda jsou obcí informace vůbec zveřejněny (ve formátu ANO / NE²¹⁵), místo jejich zveřejnění, název, pod nímž jsou informace zveřejněny, a cesta k těmto informacím. V části „Povinný obsah zveřejněných informací“ jsou vyjmenovány jednotlivé informace, které má obec povinně zveřejnit, a u nich je zaznamenáno, zda tomu tak u dané obce je (ve formátu ANO / NE / ANO – částečně²¹⁶), popř. s připojenou poznámkou nebo vysvětlivkou. Pokud obec v souvislosti s informacemi o podatelně a přijímání dokumentů zveřejňuje další údaje, jsou ve stručnosti (heslovitě) poznamenány v části „Další zveřejněné informace – nepovinné“.

²¹³ Dostupné z: <http://www.epusa.cz/>.

²¹⁴ Údaj o zařazení obce do okresu není sice z pohledu této práce stěžejní, má však sloužit k základní orientaci o tom, kde se obec nachází.

²¹⁵ Z důvodu přehlednosti jsou odpovědi uvedeny barevně: „ANO“ zelenou barvou, „NE“ červenou barvou.

²¹⁶ Odpověď „ANO – částečně“ je z důvodu přehlednosti uváděna modrou barvou.

Obec			
Název		Počet obyvatel	
Kategorie			
Okres			
Zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů			
Informace zveřejněny	<i>ANO / NE</i>		
Místo zveřejnění	úřední deska (elektronická)	<i>ANO / NE</i>	
	adresa	-----	
	internetové stránky obce	<i>ANO / NE</i>	
	adresa		
Název, pod nímž jsou informace zveřejněny			
Cesta k informacím			
Povinný obsah zveřejněných informací			
adresa pro doručování dokumentů v analogové podobě, která je současně adresou pro doručování dokumentů v digitální podobě doručovaných na přenosných technických nosičích dat		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
úřední hodiny podatelny		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
elektronická adresa podatelny, kterou je adresa elektronické pošty		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
identifikátor datové schránky		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
další možnosti elektronické komunikace, pokud je obec připouští		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
přehled dalších datových formátů dokumentů obsažených v datové zprávě, ve kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických, popřípadě jiných parametrů		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
přehled přenosných technických nosičů dat, na kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických parametrů		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
způsob nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn výskyt chybného datového formátu nebo počítačového programu, který je způsobilý přivodit škodu na informačním systému nebo na informacích zpracovávaných obcí		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
důsledky doručení vadných dokumentů v analogové podobě a v digitální podobě		<i>ANO / ANO</i> – <i>částečně</i> / <i>NE</i>	
Další zveřejněné informace – nepovinné			

Tabulka č. 1 – Vzor tabulky plnění informační povinnosti pro jednotlivé obce

Vyplněné tabulky jednotlivých obcí jsou uvedeny v přílohách této práce, zařazených podle jednotlivých kategorií obcí do pěti příloh (Příloha A – Statutární města, Příloha B – Obce s rozšířenou působností, Příloha C – Obce s pověřeným obecním úřadem, Příloha D1 – Obce se základní působností a se stavební úřadem a/nebo s matričním úřadem, Příloha

D2 – Obce se základní působností); v rámci kategorií jsou obce seřazeny sestupně podle počtu obyvatel k 1.1.2017²¹⁷. Za některé tabulky jsou připojeny vysvětlující poznámky.

4.4 Zjištěné údaje

4.4.1 Zjištění k otázce č. 1

K otázce č. 1 – **Zveřejňují obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů?** – bylo v rámci průzkumu zjištěno:

Z uvedených obcí (tj. z celkového počtu 58 obcí) celkem **19 obcí** informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů **nemá zveřejněny** (ani na elektronické úřední desce, ani na internetových stránkách obce). Jde o 1 statutární město, 3 obce s pověřeným obecním úřadem, 7 obcí se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 8 obcí se základní působností. Některé kontaktní informace (nejčastěji poštovní adresu, e-mailovou adresu, identifikátor datové schránky) mají tyto obce na svých internetových stránkách uvedeny, nikoliv však v rámci informací o podatelně a o přijímání dokumentů, nýbrž většinou v kontaktních údajích o obecním úřadu nebo na úvodní stránce, popř. v sekci věnované povinně zveřejňovaným informacím podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

4.4.2 Zjištění k otázce č. 2

K otázce č. 2 – **Pokud obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů zveřejňují, na jakém místě tak činí – na úřední desce obecního úřadu (elektronické úřední desce) nebo alespoň na jiném místě na internetových stránkách obce?** – bylo v rámci průzkumu zjištěno:

Z obcí, které informace zveřejňují (tj. z celkového počtu 39 obcí), byly pouze u **3 obcí dohledány na elektronické úřední desce** – jde o 1 obec s rozšířenou působností (Kralupy nad Vltavou), 1 obec s pověřeným obecním úřadem (Sadská) a 1 obec se základní působností (Sány). Ostatní obce mají informace (či alespoň jejich část) uvedeny na jiném místě na internetových stránkách obce, zpravidla pod odkazem „Elektronická podatelna“, „E-podatelna“ nebo „e-podatelna“, popř. „ePodatelna“. Odkaz lze nalézt ve většině případů na úvodní stránce, nebo pod položkou „obecní úřad“. Výjimkou však není ani složitější cesta k vyhledávaným údajům, a to i přes odkazy, které zdánlivě s danou

²¹⁷ Počet obyvatel vychází z informací zveřejněných Ministerstvem vnitra ČR na <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>.

problematikou nesouvisejí (např. Dobříš, Jankov). Název, pod nímž jsou informace zveřejněny, je v naprosté většině neodpovídající hledaným údajům; v naprosté většině jsou informace uvozeny jako „Elektronická podatelna“, „E-podatelna“ nebo „e-podatelna“, pouze ve výjimečných případech koresponduje označení informací (alespoň částečně) se zněním VoPVSS (Sadská – „Informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů podle vyhlášky č. 259/2012 Sb. o podrobnostech výkonu spisové služby“, Kralupy nad Vltavou – „Podatelna MěÚ - provozní údaje“, Uhlířské Janovice – „Příjem žádostí a dalších podání“, Unhošť – „Podatelna“, Škvorec – „Podatelna Úřadu městyse Škvorec“).

4.4.3 Zjištění k otázce č. 3

K otázce č. 3 – **Pokud obce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů zveřejňují, v jakém rozsahu tak činí – alespoň v rozsahu, v jakém mají tuto povinnost uloženu právními předpisy?** – bylo v rámci průzkumu zjištěno:

Z obcí, které informace zveřejňují (tj. z celkového počtu 39 obcí), nebylo ani v jednom případě zjištěno, že by obec informace zveřejnila v úplném rozsahu. Všechny informace alespoň v částečném rozsahu mají zveřejněny pouze 2 obce, a to 1 obec s rozšířenou působností (Říčany) a 1 obec s pověřeným obecním úřadem (Sadská). Dále jsou uvedena zjištění podle jednotlivých druhů informací o provozu podatelny a přijímání dokumentů dle VoPVSS:

- **adresa pro doručování dokumentů v analogové podobě, která je současně adresou pro doručování dokumentů v digitální podobě doručovaných na přenosných technických nosičích dat** – není zveřejněno u 3 obcí s rozšířenou působností a 2 obcí s pověřeným obecním úřadem; poštovní adresu mají tyto obce zveřejněnu na jiném místě internetových stránek, než se nacházejí informace o podatelně a přijímání dokumentů, zpravidla v sekci „kontakty“, „povinně zveřejňované informace“ nebo na úvodní stránce (tyto případy jsou pro účely průzkumu evidovány s odpovědí „NE“); ostatní obce mají údaj o poštovní adrese zveřejněn, a to buď v rámci textu informací o podatelně a přijímání dokumentů, nebo v zápatí či postranním sloupci každé stránky (tyto případy jsou pro účely průzkumu evidovány s odpovědí „ANO“, neboť uvedený údaj se zobrazí současně s informacemi o podatelně a přijímání dokumentů, není nutno jej vyhledávat samostatně);

- **úřední hodiny podatelny** – nejsou zveřejněny u 7 obcí s rozšířenou působností, 2 obcí s pověřeným obecním úřadem, 1 obce se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 3 obcí se základní působností; některé z těchto obcí mají úřední hodiny podatelny zveřejněny na jiném místě internetových stránek, než se nacházejí informace o podatelně a přijímání dokumentů, v sekci „kontakty“, popř. „povinně zveřejňované informace“ (tyto případy jsou pro účely průzkumu evidovány s odpovědí „NE“); u 1 obce s pověřeným obecním úřadem lze mít informaci za zveřejněnou částečně (pouze ve vztahu k doručení podání na technickém nosiči dat); ostatní obce mají úřední hodiny podatelny zveřejněny; pro účely tohoto průzkumu nebyly považovány za informace o „úředních hodinách podatelny“ údaje o „úředních hodinách obecního úřadu“;
- **elektronická adresa podatelny, kterou je adresa elektronické pošty** – zveřejněno u všech obcí;
- **identifikátor datové schránky** – není zveřejněno u 5 obcí s rozšířenou působností, 6 obcí s pověřeným obecním úřadem, 2 obcí se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 9 obcí se základní působností; identifikátor datové schránky mají tyto obce zveřejněn na jiném místě internetových stránek, než se nacházejí informace o podatelně a přijímání dokumentů, zpravidla v sekci „kontakty“, „povinně zveřejňované informace“ nebo na úvodní stránce (tyto případy jsou pro účely průzkumu evidovány s odpovědí „NE“); ostatní obce mají identifikátor datové schránky zveřejněn, a to buď v rámci textu informací o podatelně a přijímání dokumentů, nebo v zápatí či postranním sloupci každé stránky (tyto případy jsou pro účely průzkumu evidovány s odpovědí „ANO“, neboť uvedený údaj se zobrazí současně s informacemi o podatelně a přijímání dokumentů, není nutno jej vyhledávat samostatně);
- **další možnosti elektronické komunikace, pokud je obec připouští** – 2 obce s rozšířenou působností (Mnichovo Hradiště, Lysá nad Labem) poskytují službu e-UtilityReport (službu, která umožňuje hromadné vytvoření žádostí o vyjádření k existenci inženýrských sítí), u ostatních obcí nebyly další možnosti elektronické komunikace zaznamenány; případy možnosti komunikace přes sociální síť (Facebook) či přes kontaktní formuláře umístěné na internetových

stránkách obcí nebyly pro účely průzkumu považovány za další možnosti elektronické komunikace;

- **přehled dalších datových formátů dokumentů obsažených v datové zprávě, ve kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických, popřípadě jiných parametrů** – u většiny obcí jsou zveřejněny formáty datových zpráv a jejich příloh, které obec přijímá, nikoliv pouze výčet „dalších“ datových formátů dokumentů (nad rámec povinně přijímaných výstupních datových formátů stanovených VoPVSS); přehled není vůbec zveřejněn u 2 obcí s rozšířenou působností, 2 obcí s pověřeným obecním úřadem, 1 obce se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 2 obcí se základní působností; u zbývajících obcí je informační povinnost splněna částečně, neboť ve výčtu přijímaných datových formátů některé z „povinných“ formátů (zpravidla datové formáty dynamických obrazových dokumentů MPEG-2 a MPEG-1 a datové formáty zvukových dokumentů MP2, MP3, WAV a PCM) chybí (neúplnost výčtu je v mnoha případech zčásti kompenzována dovětkem v tom smyslu, že v případě pochybností, zda je datový formát akceptovatelný, je možno vznést dotaz na e-podatelnu nebo obecní úřad);
- **přehled přenosných technických nosičů dat, na kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě, včetně jejich technických parametrů** – přehled není zveřejněn u 3 obcí s rozšířenou působností, 2 obcí s pověřeným obecním úřadem, 3 obcí se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 4 obcí se základní působností; u ostatních obcí lze tyto informace nalézt (mnohdy rovněž s dovětkem v tom smyslu, že v případě pochybností, zda je technický nosič akceptovatelný, je možno vznést dotaz na e-podatelnu nebo obecní úřad);
- **způsob nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn výskyt chybného datového formátu nebo počítačového programu, který je způsobilý přivodit škodu na informačním systému nebo na informacích zpracovávaných obcí** - informace není zveřejněna u 1 statutárního města, 3 obcí s rozšířenou působností, 2 obcí s pověřeným obecním úřadem a 3 obcí se základní působností; u 3 obcí je informační povinnost splněna částečně (1 obec s rozšířenou působností, 2 obce s pověřeným obecním úřadem); u ostatních obcí lze tyto informace nalézt;

- **důsledky doručení vadných dokumentů v analogové podobě a v digitální podobě** – důsledky doručení vadných dokumentů jsou řešeny pouze u 1 obce s pověřeným obecním úřadem (Sadská), u 1 obce s rozšířenou působností částečně (Říčany); u zbývajících obcí tyto informace obsaženy nejsou.

4.4.4 Další zjištění

Při průzkumu bylo rovněž zkoumáno, zda obce zveřejňují vedle povinných informací o provozu podatelny a podmínkách přijímání dokumentů i další informace týkající se doručování dokumentů. Bylo zjištěno, že ve většině případů obce uvádějí sdělení o „pravidlech potvrzování doručení datových zpráv, včetně vzoru zprávy o potvrzení doručení datové zprávy“, o „vyřizování dotazů týkajících se provozu elektronické podatelny“, „seznam jmen oprávněných zaměstnanců obecního úřadu, kterým byl vydán kvalifikovaný certifikát“, „seznam právních předpisů, podle kterých je možné vůči obci a obecnímu úřadu činit právní úkony v elektronické podobě a náležitosti těchto úkonů“ a „maximální přípustné velikosti přijímaných datových zpráv a jejich příloh“. Jedná se o údaje podle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), a nařízení vlády 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), které jsou již od 1.7.2012 zrušeny (pozbyly účinnosti dne 30.6.2012).

Na tyto zrušené právní předpisy také obce v naprosté většině případů v rámci informací o provozu podatelny a podmínkách přijímání dokumentů odkazují, a to i v těch případech, kdy jsou zveřejněné informace datovány po 1.7.2012. Téměř ve všech případech také zveřejněné informace svou strukturou a obsahem odpovídají ust. § 3 odst. 1) nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Uvedení odkazu na v současné době platnou vyhlášku Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, a struktura informací odpovídající této vyhlášce byla zjištěna pouze v 1 případě (obec s pověřeným obecním úřadem – Sadská).

U 9 obcí (2 obce s pověřeným obecním úřadem, 2 obce se základní působností a se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem a 5 obcí se základní působností) byla shledána naprosto shodná struktura a obsahová náplň zveřejněných informací, a to s ohledem na skutečnost, že tyto obce mají stejného správce webových stránek.

4.5 Shrnutí výsledků průzkumu

Průzkum ukázal, že **jedna třetina posuzovaných obcí informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů vůbec nezveřejňuje**. Většinou jde o obce se základní působností, i když není výjimkou, že svou povinnost neplní ani obce s větším rozsahem přenesené působnosti (mezi nimi i statutární město, u něhož se informace nepodařilo dohledat, což může být způsobeno množstvím údajů uváděných na internetových stránkách statutárního města). I u těchto obcí však **lze** na jejich internetových stránkách **dohledat základní kontaktní údaje** (poštovní adresu – adresu pro doručování dokumentů v analogové podobě, adresu elektronické pošty, identifikátor datové schránky, popř. i úřední hodiny podatelny), které jsou rozhodujícími pro doručování dokumentů.

Některé z informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů, které mají obce na základě VoPVSS zveřejnit, se shodují s informacemi, které mají obce povinně zveřejňovat podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a vyhlášky Ministerstva informatiky č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací, zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejenom ve svém sídle a svých úřadovnách, ale také způsobem umožňujícím dálkový přístup²¹⁸ (jedná se právě o základní kontaktní spojení). Tyto informace se proto na internetových stránkách obcí vyskytují zpravidla na více místech a jsou **zveřejňovány duplicitně** (mj. i na úvodní stránce či v zápatí nebo na postranním sloupci každé stránky).

Povinnosti **zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů na úřední desce (elektronické úřední desce)** dostalo **minimum obcí** (pouze 3 obce, což představuje 5,17 % posuzovaných obcí), navíc pouze v 1 případě (Kralupy nad Vltavou) se informace nacházejí na „aktuální“ úřední desce (ve zbývajících 2 případech jsou umístěny v archivu elektronické úřední desky). U ostatních obcí, které informace zveřejňují, byly informace dohledány na internetových stránkách obcí (na jiném místě než na elektronické úřední desce); v mnoha případech pod relativně návodným odkazem a označením („Elektronická podatelna“, „E-podatelna“ apod.), avšak někdy po absolvování poměrně zdlouhavé „cesty“. Jak označení, tak i obsahová náplň zveřejněných informací vypovídají o tom, že obce chápou uvedené informace v zásadě výhradně ve vztahu k „elektronické podatelně“ a digitálním dokumentům. Spíše výjimkou je označení údajů

²¹⁸ § 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

jako informací o provozu „podatelny“ (nejenom elektronické podatelny) a o přijímání „dokumentů“ (nejenom dokumentů v elektronické podobě).

Co se týče **rozsahu informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů, ani jedna z posuzovaných obcí neplní svou povinnost beze zbytku.** Nedostatky nejsou u zveřejnění elektronické adresy podatelny (zveřejněno u všech obcí); poměrně velká část obcí uvádí rovněž adresu pro doručování dokumentů v analogové podobě (poštovní adresu), přehled přenosných technických nosičů dat, na kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě, a způsob nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn škodlivý kód. Naopak jedna třetina obcí (z těch, které informace zveřejňují) neuvádí úřední hodiny podatelny a téměř u dvou třetin obcí (z těch, které informace zveřejňují) chybí identifikátor datové schránky. Mezi informace, které jsou obcemi zcela opomíjeny, patří důsledky doručení vadných dokumentů v analogové podobě a v digitální podobě (uvedeno pouze u 2 obcí), což může být způsobeno částečným překrytím s informací o nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn škodlivý kód (obzvláště za situace, kdy obce vztahují předmětné informace de facto pouze k dokumentům v elektronické podobě). Další možnosti elektronické komunikace nejsou v naprosté většině využívány. Poněkud problematickou se jeví být informace o „dalších“ datových formátech dokumentů obsažených v datové zprávě, ve kterých obec přijímá dokumenty v digitální podobě; většina obcí (z těch, které informace zveřejňují) uvádí přehled formátů datových zpráv a jejich příloh, které obec přijímá, což se jeví být z pohledu adresáta této informace jako smysluplnější, než údaj o „dalších“ formátech, neboť nelze předpokládat, že by laická veřejnost znala výčet datových formátů, které obce musí přijímat povinně. Žádná z obcí však nemá výčet datových formátů úplný, chybí některé z „povinných“ datových formátů dynamických obrazových dokumentů a zvukových dokumentů.

Pro plnění uvedených povinností ze strany obcí není příliš rozhodující kategorie obce (podle rozsahu výkonu přenesené působnosti) ani velikost obce; i poměrně „malé“ obce informace mají zveřejněny, naopak nebyly dohledány u statutárního města, několika obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí se stavebním úřadem a/nebo s matričním úřadem.

V následujících dvou tabulkách jsou číselně shrnuty zjištěné údaje (popis zveřejněných informací je uveden ve zkrácené podobě):

Zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů				
		Všechny posuzované obce (celkem 58 obcí)		
		<i>ANO</i>	<i>ANO – částečně</i>	<i>NE</i>
Informace zveřejněny		39	0	19
Místo zveřejnění	úřední deska	3	0	55
	internetové stránky	39	0	19
Zveřejněné informace				
- adresa pro doručování dokumentů v analogové podobě		34	0	24
- úřední hodiny podatelny		25	1	32
- elektronická adresa podatelny		39	0	19
- identifikátor datové schránky		17	0	41
- další možnosti elektronické komunikace		2	-----	-----
- dalších datové formáty dokumentů obsažených v datové zprávě		0	32	26
- přenosné technické nosiče dat, na kterých obec přijímá dokumenty		27	0	31
- nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn škodlivý kód		27	3	28
- důsledky doručení vadných dokumentů		2	0	56

Tabulka č. 2 – Číselný souhrn zjištěných údajů (bez rozlišení kategorií obcí)

Zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů																
		Statutární města			Obce s rozšířenou působností			Obce s pověřeným obecním úřadem			Obce se základní působností a se stavebním a/nebo matričním úřadem			Obce se základní působností		
		celkový počet 2			celkový počet 12			celkový počet 14			celkový počet 11			celkový počet 19		
		ANO	ANO – částečně	NE	ANO	ANO – částečně	NE	ANO	ANO – částečně	NE	ANO	ANO – částečně	NE	ANO	ANO – částečně	NE
Informace zveřejněny		1	0	1	12	0	0	11	0	3	4	0	7	11	0	8
Místo zveřejnění	úřední deska	0	0	2	1	0	11	1	0	13	0	0	11	1	0	18
	internetové stránky	1	0	1	12	0	0	11	0	3	4	0	7	11	0	8
Zveřejněné informace																
- adresa pro doručování dokumentů v analogové podobě		1	0	1	9	0	3	9	0	5	4	0	7	11	0	8
- úřední hodiny podatelny		1	0	1	5	0	7	9	0	5	3	0	8	8	0	11
- elektronická adresa podatelny		1	0	1	12	0	0	11	0	3	4	0	7	11	0	8
- identifikátor datové schránky		1	0	1	7	0	5	5	0	9	2	0	9	2	0	17
- další možnosti elektronické komunikace		---	---	---	2	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- dalších datové formáty dokumentů obsažených v datové zprávě		0	1	1	0	10	2	0	9	5	0	3	8	0	9	10
- přenosné technické nosiče dat, na kterých obec přijímá dokumenty		1	0	1	9	0	3	9	0	5	1	0	10	7	0	12
- nakládání s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn škodlivý kód		0	0	2	9	0	3	9	0	5	1	0	10	9	0	10
- důsledky doručení vadných dokumentů		1	0	1	1	0	11	1	0	13	0	0	11	0	0	19

Tabulka č. 3 – Číselný souhrn zjištěných údajů (s rozlišením kategorií obcí)

Závěr

Spisovou službu, jakožto odbornou správu dokumentů vzniklých z činnosti původce a doručených původci v rámci jeho působnosti, nelze vnímat pouze jako evidenci přijaté a odeslané pošty, jak je mnohdy spisová služba ve velmi úzkém smyslu chápána. Představuje komplexní péči o dokumenty v celém jejich životním cyklu, od vzniku (popř. příjmu) dokumentu až po výběr dokumentů trvalé hodnoty a jejich předání k archivaci. Výkon spisové služby zahrnuje celou řadu mnohdy poměrně specializovaných úkonů, obzvláště v dnešní stále se modernizující a elektronizující době, které nejsou izolované, ale mají souvislost s celou řadou dalších procesů.

Není pochyb o tom, že i na nejnižší úrovni veřejné správy – v podmínkách obcí – je nutno péči o dokumenty věnovat řádnou pozornost, neboť správným a důsledným nakládáním s nimi původce dokumentu prokazuje svou činnost a svou opodstatněnost. Všechny obce bez ohledu na jejich velikost, rozsah přenesené státní správy, kterou vykonávají za stát, či personální obsazení úřednického aparátu jsou ze zákona povinny uchovávat dokumenty, vést spisovou službu a umožnit výběr archiválií. Na druhou stranu však není až tak neobvyklé, že problematiku správy dokumentů a předarchivní péče o ně obce z velké části opomíjejí, neboť v první řadě řeší úkoly, které jsou více na očích a které je možno prezentovat jako službu veřejnosti, než ty, které představují jejich vlastní vnitřní záležitosti.

Jak je zřejmé z výročních zpráv o činnosti státních oblastních archivů, kontrolami plnění povinností vyplývajících pro obce z platných právních předpisů v oblasti archivnictví a spisové služby jsou dlouhodobě zjišťována v zásadě shodná a opakující se pochybení a nerespektování uložených povinností, což ostatně ve značně zmenšeném měřítku naznačují i výsledky průzkumu provedeného v rámci zpracování této práce. Jeho cílem bylo na vzorku obcí zmapovat plnění jedné – ve své podstatě formální a po odborné stránce nesložitě – povinnosti, která je obcím uložena vyhláškou Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, a to povinnosti zveřejnit na úřední desce informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů.

Pokud pomineme skutečnost, že celá třetina obcí, které byly zařazeny do průzkumu, uvedené informace vůbec nezveřejňuje, je zarážející, že ani jedna obec informace neuvádí ve stoprocentním rozsahu a kvalitě. Pokud zveřejněné informace alespoň částečně odpovídají uložené povinnosti, jsou (s výjimkou jediné obce) zpracovány ve struktuře, s údaji a mnohdy i s výslovným odkazem na právní předpisy, které neplatí již téměř pět let.

Není tak naprosto reflektována nová právní úprava, informace nejsou aktualizovány a přizpůsobeny nové právní situaci. Tato skutečnost naznačuje, že obce buď vůbec nezaznamenaly změnu právní úpravy, nebo s ní sice jsou seznámeny, ale nepokládají ji za zásadní a necítí potřebu se této problematice věnovat. Oba případy mají své příčiny; první spočívá v malé informovanosti obcí a jejich představitelů, druhá souvisí s otázkou objektivní potřeby uvedené informační povinnosti. Pokud kontrolní orgány tolerují neplnění, popř. pouze částečné plnění, uvedené povinnosti, lze se domnívat, že její priorita není nijak vysoká, a to pravděpodobně rovněž s ohledem na skutečnost, že ani ze strany veřejnosti (tedy těch, jimž jsou informace určeny) není na její porušování příliš poukazováno.

Účelem provedeného průzkumu není jakkoliv zpochybňovat smysl platné právní úpravy, spíše se pokusit podnítit zamyšlení nad jejím případným přehodnocením.

Nejeví se být optimálním, aby obce měly povinnost zveřejňovat informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů na úřední desce. Úřední deska u obcí by měla z hlediska svého určení sloužit především ke zveřejňování dokumentů a informací aktuálních v určitém časovém okamžiku nebo úseku; takto bývá také ve většině případů vnímána veřejností. Umísťovat na úřední desku „dlouhodobé“ či „trvalé“ informace se nejeví být příliš praktické, neboť se většinou ztratí v množství ostatních zpráv, a pokud by měly být určitým způsobem vyčleněny, znamenalo by to dosti složité členění úřední desky podle jednotlivých druhů stálých dokumentů a informací. Jako odpovídající účelu se jeví být zveřejnění informací o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů na internetových stránkách obce, avšak na jiném místě než na úřední desce.

Základní kontaktní údaje pro doručování dokumentů – poštovní adresu, adresu elektronické pošty, identifikátor datové schránky – uvádějí na svých internetových stránkách všechny obce víceméně automaticky v rámci základních informací o obecním úřadě a spojení na něj, v naprosté většině případů také v rámci povinně zveřejňovaných informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Naskytá se proto otázka, zda je nutno ukládat jejich zveřejnění ještě dalším právním předpisem.

Informování o datových formátech přijímaných dokumentů v elektronické podobě má své opodstatnění, avšak z pohledu adresátů této informace lze mít za to, že vhodnější je uvádět jejich úplný výčet, nikoliv pouze údaje o „dalších“ formátech.

U představitelů obcí (a obecněji u představitelů jakýchkoliv původců) nelze zcela objektivně předpokládat hlubší znalosti problematiky elektronické komunikace. Z tohoto pohledu se nejeví být úplně srozumitelným odlišení informace o způsobu nakládání

s datovými zprávami, u kterých byl zjištěn výskyt chybného datového formátu nebo počítačového programu, který je způsobilý přivodit škodu na informačním systému nebo na informacích zpracovávaných veřejnoprávním původcem (škodlivý kód), a informace o důsledcích doručení vadného dokumentu v analogové podobě a vadného dokumentu v digitální podobě.

Literatura a informační zdroje

Literatura

- BARTOŠ, Josef, CHOBOT, Karel. *Úvod do archivnictví pro historiky*. 3. přeprac. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995. 62. s. ISBN 80-7067-431-8.
- BROM, Bohumír. *Spisová a archivní služba ve veřejném a soukromém sektoru: praktická příručka pro správu dokumentů*. 1. vydání. Praha: Linde, 2013. ISBN 978-80-7201-913-7. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.
- FILIP, Jan. *Ústavní právo České republiky: základní pojmy a instituty*. Ústavní základy ČR. Brno: 2011, 370 s. ISBN 978-80-904083-8-8.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo: obecná část*. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 826 s. ISBN 978-80-7179-254-3.
- HORNÍK, Jan, KUŠ, Petr. *Územní samospráva přehledně a v příkladech*. 1. vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2016. ISBN 978-80-86976-34-1. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.
- CHVÁTALOVÁ, Iva, MARKOVÁ, Hana, GRIVNA, Tomáš. *Základy veřejného práva*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2005. 146 s. ISBN 80-245-0934-2.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2007. 399 s. ISBN 978-80-7201-665-5.
- KUNT, Miroslav, LECHNER, Tomáš. *Spisová služba*. Praha: Leges, 2015. 400 s. ISBN 978-80-7502-083-3.
- PRŮCHA, Petr. *Veřejná správa a správní právo*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2014. 303 s. ISBN 978-80-86775-29-6.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 3. aktualizované a upravené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 500 s. ISBN 978-80-7478-002-8.
- ŠŤOURAČOVÁ, Jiřina. *Úvod do archivnictví*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1999. 139 s. ISBN 80-210-2216-7.

Internetové zdroje a dokumenty dostupné v elektronické podobě

- ČESKO. Ministerstvo vnitra. Národní standard pro elektronické systémy spisové služby. In *Věstník Ministerstva vnitra*. 2012, částka 64 (část II), s. 2–100. Dostupný

také z: <http://www.mvcr.cz/clanek/narodni-standard-pro-elektronicke-systemy-spisove-sluzby.aspx>.

- Český statistický úřad. *Veřejná databáze: Počty územních jednotek k 31.12.2015*. czso.cz [online]. 2015 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=RSO03D&z=T&f=TABULKA&katalog=31737&c=v51~2_RP2015MP12DP31.
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Strategie realizace Smart Administration 2007-2015. Reforma veřejné správy v České republice*. mvcr.cz [online]. 2007 [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.smartadministration.cz/clanek/cile-smart-administration.aspx>.
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Závěr č. 14 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 3. 10. 2005 - Výklad § 26 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.* mvcr.cz [online]. 2005 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>.
- Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor dozoru a kontroly veřejné správy. *Metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků: Povinnosti obcí stanovené zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v oblasti výkonu spisové služby a archivnictví (základní informace určené obcím)*. mvcr.cz [online]. 2013 [cit. cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx>.
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Důvodová zpráva k vyhlášce Ministerstva vnitra o podrobnostech výkonu spisové služby (vyhláška č. 259/2012 Sb.)*, s. 33–34. ahmp.cz [online]. 2012 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.ahmp.cz/page/docs/vyhlaska-spisova-dz-20120625.pdf>.
- Ministerstvo vnitra České republiky. *Stanovisko k výkladu skutkové podstaty správního deliktu podle § 74 odst. 9 písm. a) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, č. j. MV- 16437-5/AS-2016*. mvcr.cz [online]. 30.3.2016 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dotazy-a-stanoviska.aspx>.
- Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy. *Katalog činností obcí a krajů: Katalog činností vykonávaných obcemi*

v jednotlivých kategoriích. mvcr.cz [online]. 22. září 2016. [cit. 2016-11-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx>.

- Ministerstvo vnitra České republiky. *Metodický návod pro kontrolu výkonu spisové služby vedené prostřednictvím elektronického systému spisové služby u veřejnoprávních původců*. mvcr.cz [online]. říjen 2016 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spisova-sluzba-metodiky.aspx>.
- Středočeský kraj. *Základní informace o kraji*. kr-stredocesky.cz [online]. 2017 [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.kr-stredocesky.cz/web/kraj/home>.

Právní předpisy

Zdroj: softwarová aplikace CODEXIS® © 2013-2017, ATLAS consulting spol. s r.o.

Primární právní předpisy:

- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby.

Další platné právní předpisy:

- Ústavní zákon č. 496/1990 Sb., o navrácení majetku Komunistické strany Československa lidu České a Slovenské Federativní Republiky.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- Zákon č. 36/1960 Sb., o územním členění státu.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.
- Zákon č. 343/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 97/1974 Sb., o archivnictví.
- Zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti.
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.
- Zákon č. 27/2000 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných dražbách.
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

- Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.
- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.
- Zákon 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).
- Zákon č. 107/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti, a některé další zákony.
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.
- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.
- Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí.
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- Zákon č. 234/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých

- zákonů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 46/2004 Sb.
- Zákon č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů.
 - Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.
 - Zákon č. 190/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
 - Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.
 - Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
 - Zákon č. 167/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
 - Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).
 - Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu.
 - Vyhláška Ministerstva informatiky č. 442/2006 Sb., kterou se stanoví struktura informací, zveřejňovaných o povinném subjektu způsobem umožňujícím dálkový přístup.
 - Vyhláška Ministerstva vnitra č. 364/2009 Sb., o seznamu obecních úřadů a zastupitelských úřadů, které jsou kontaktními místy veřejné správy (vyhláška o kontaktních místech veřejné správy).

- Nařízení vlády č. 266/2010 Sb., o převodu některých archiválií ve vlastnictví České republiky do zahraničí.

Právní předpisy zrušené:

- Zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví.
- Zákon č. 149/1975 Zb., o archivnictví.
- Zákon č. 563/1991 Sb., obchodní zákoník.
- Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).
- Vyhláška ministerstva vnitra č. 62/1953 Ú.l., o zásadách pro vyřazování (skartaci) písemností.
- Vládní nařízení č. 29/1954 Sb., o archivnictví.
- Vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 101/1974 Sb., o uznávání archiválií za kulturní památky a o zvýšené ochraně archiválií jako kulturních a národních kulturních památek.
- Vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 102/1974 Sb., kterou se stanoví podrobnosti převodu vlastnictví k archiváliím.
- Vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 117/1974 Sb., kterou se stanoví kritéria pro posuzování písemností jako archiválií a podrobnosti skartačního řízení.
- Vyhláška ministerstva vnitra České socialistické republiky č. 118/1974 Sb., o podnikových archivech.
- Vyhláška ministerstva vnitra a životního prostředí České socialistické republiky č. 225/1988 Sb., o státních archivech a archivech národních výborů.
- Vyhláška Ministerstva informatiky č. 496/2004 Sb., o elektronických podatelkách.
- Nařízení vlády č. 495/2004 Sb., kterým se provádí zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).

Internetové stránky

- http://digi.nacr.cz/?page_id=486
- <http://www.ahmp.cz/index.html?mid=31&wstyle=0&page>

- <http://www.ahmp.cz/page/docs/vyhlaska-spisova-dz-20120625.pdf>
- <http://www.mvcr.cz/clanek/archivnictvi.aspx>
- <http://www.mvcr.cz/clanek/spisova-sluzba.aspx>
- <http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>
- <http://www.mvcr.cz/clanek/vzory.aspx>
- <http://www.epusa.cz/>

Internetové stránky obcí

(řazeno podle pořadí obcí v přílohách této práce)

- <https://mestokladno.cz/>
- <http://www.mb-net.cz/>
- <http://pribram.eu/>
- <http://www.kutnahora.cz/>
- <http://www.melnik.cz/>
- <http://www.mesto-beroun.cz/>
- <http://mestokralupy.cz/>
- <http://info.ricany.cz/>
- <http://www.mesto-vlasim.cz/>
- <https://mestolysa.cz/cz/>
- <http://www.mestodobris.cz/>
- <http://www.mnhradiste.cz/>
- <http://www.cesbrod.cz/>
- <http://www.mesto-votice.cz/>
- <http://www.roztoky.cz/>
- <http://www.hostivice.cz/>
- <http://www.benatky.cz/>
- <http://www.mestotytec.cz/>
- <http://www.odolenavoda.cz/>
- <http://www.muunhost.cz/>
- <http://www.jilove.cz/index.php/cz/>
- <http://www.rozmitalptr.cz/>
- <http://www.sazava.org/>
- <http://www.mesto-sadska.cz/>
- <http://www.uhlirskejanovice.cz/>

- <http://www.velvary.cz/>
- <http://www.tynecnadlabem.cz/>
- <http://www.mestomseno.cz/>
- <https://www.kosmonosy.cz/>
- <http://www.mestobystrice.cz/>
- <http://www.cercany.cz/>
- <http://www.zebrak.cz/>
- <http://www.obec-nucice.cz/>
- <http://www.zasmuky.cz/>
- <http://www.divisov.cz/>
- <http://www.obecskvorec.cz/>
- <http://www.senomaty.cz/>
- <http://www.liten.cz/>
- <http://www.brezno.cz/>
- <http://www.vitice.cz/>
- <http://obecjankov.cz/>
- <http://www.dolany.cz/>
- <http://www.vysoky-chlumec.cz/>
- <http://www.obec-lidice.cz/>
- <http://www.obecsany.cz/>
- <http://www.pletenyujezd.cz/>
- <http://www.prosenickalhota.cz/>
- <http://www.obecstasov.cz/>
- <http://www.cerniny.cz/>
- <http://www.onomysl.cz/>
- <http://www.felbabka.eu/o-obci/>
- <http://rendejev.kh.cz/>
- <http://www.obec-sadek.cz/>
- <http://www.korkyne.cz/>
- <http://obec-loucka.webnode.cz/>
- <http://www.rerichy.cz/>
- <http://ritonice.cz/>
- <http://www.kosice.kh.cz/>

Seznam tabulek

(s uvedením stránek, na nichž se tabulky nacházejí)

- Tabulka č. 1 – Vzor tabulky plnění informační povinnosti pro jednotlivé obce	60
- Tabulka č. 2 – Číselný souhrn zjištěných údajů (bez rozlišení kategorií obcí)	68
- Tabulka č. 3 – Číselný souhrn zjištěných údajů (s rozlišením kategorií obcí)	69
- Tabulka č. P1 – Statutární město Kladno	3P
- Tabulka č. P2 – Statutární město Mladá Boleslav	4P
- Tabulka č. P3 – Město Příbram	6P
- Tabulka č. P4 – Město Kutná Hora	7P
- Tabulka č. P5 – Město Mělník	8P
- Tabulka č. P6 – Město Beroun	9P
- Tabulka č. P7 – Město Kralupy nad Vltavou	10P
- Tabulka č. P8 – Město Říčany	11P
- Tabulka č. P9 – Město Vlašim	12P
- Tabulka č. P10 – Město Lysá nad Labem	13P
- Tabulka č. P11 – Město Dobříš	14P
- Tabulka č. P12 – Město Mnichovo Hradiště	16P
- Tabulka č. P13 – Město Český Brod	17P
- Tabulka č. P14 – Město Votice	18P
- Tabulka č. P15 – Město Roztoky	20P
- Tabulka č. P16 – Město Hostivice	21P
- Tabulka č. P17 – Město Benátky nad Jizerou	22P
- Tabulka č. P18 – Město Týnec nad Sázavou	23P
- Tabulka č. P19 – Město Odolena Voda	24P
- Tabulka č. P20 – Město Unhošť	25P
- Tabulka č. P21 – Město Jílové u Prahy	26P
- Tabulka č. P22 – Město Rožmitál pod Třemšínem	27P
- Tabulka č. P23 – Město Sázava	29P
- Tabulka č. P24 – Město Sadská	30P
- Tabulka č. P25 – Město Uhlířské Janovice	31P
- Tabulka č. P26 – Město Velvary	33P
- Tabulka č. P27 – Město Týnec nad Labem	35P
- Tabulka č. P28 – Město Mšeno	36P

- Tabulka č. P29 – Město Kosmonosy	38P
- Tabulka č. P30 – Město Bystřice	40P
- Tabulka č. P31 – Obec Čerčany	41P
- Tabulka č. P32 – Město Žebrák	42P
- Tabulka č. P33 – Obec Nučice	43P
- Tabulka č. P34 – Město Zásmyky	44P
- Tabulka č. P35 – Městys Divišov	45P
- Tabulka č. P36 – Městys Škvorec	46P
- Tabulka č. P37 – Městys Senomaty	48P
- Tabulka č. P38 – Městys Liteň	49P
- Tabulka č. P39 – Městys Březno	50P
- Tabulka č. P40 – Obec Vítice	52P
- Tabulka č. P41 – Obec Jankov	54P
- Tabulka č. P42 – Obec Dolany nad Vltavou	55P
- Tabulka č. P43 – Městys Vysoký Chlumeč	57P
- Tabulka č. P44 – Obec Lidice	58P
- Tabulka č. P45 – Obec Sány	59P
- Tabulka č. P46 – Obec Pletený Újezd	60P
- Tabulka č. P47 – Obec Prosenická Lhota	61P
- Tabulka č. P48 – Obec Stašov	62P
- Tabulka č. P49 – Obec Černíny	63P
- Tabulka č. P50 – Obec Onomyšl	65P
- Tabulka č. P51 – Obec Felbabka	67P
- Tabulka č. P52 – Obec Řendějov	68P
- Tabulka č. P53 – Obec Sádek	69P
- Tabulka č. P54 – Obec Loucká	70P
- Tabulka č. P55 – Obec Korkyně	71P
- Tabulka č. P56 – Obec Řeřichy	72P
- Tabulka č. P57 – Obec Řitonic	74P
- Tabulka č. P58 – Obec Košice	75P

Seznam příloh

Přílohy – Plnění povinnosti zveřejnit informace o provozu podatelny a o podmínkách přijímání dokumentů

Příloha A	STATUTÁRNÍ MĚSTA
Příloha B	OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ
Příloha C	OBCE S POVĚŘENÝM OBECNÍM ÚŘADEM
Příloha D1	OBCE SE ZÁKLADNÍ PŮSOBNOSTÍ A SE STAVEBNÍM ÚŘADEM A/NEBO S MATRIČNÍM ÚŘADEM
Příloha D2	OBCE SE ZÁKLADNÍ PŮSOBNOSTÍ